

Pirkanmaan pelastustoimen palvelutasopäätöksen tarkistaminen

2022-2023

PIRKANMAAN PELASTUSLAITOS

Turvallisuuden tekijöitä vuodesta 1898

Martti Honkala

Pirkanmaan pelastuslaitos

2022-2023

Sisällysluettelo

1. Yleistä.....	3
1.1 Pelastustoimi.....	3
1.2 Pirkanmaan pelastuslaitos.....	3
1.3 Pirkanmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen tarkistuksen 2022 - 2023 valmistelu	3
1.3.1 Lainsäädäntö	4
1.3.2 Toiminnan painopisteet ja strategiset päämäärät	5
1.3.3 Palvelutasopäätösprosessi	7
2. Palvelutasopäätöksen perusteet.....	8
2.1 Palvelutasopäätöksen toteutumisen seuranta ja arviointi.....	8
2.1.1 Onnettomuuksien ehkäisy	8
2.1.2 Pelastustoiminta.....	10
2.1.3 Ensihoito.....	12
2.2 Paloturvallisuusseuranta.....	14
2.2.1 Aiheutuneet vahingot.....	14
2.2.2 Turvallisuusviestintä	15
2.3 Palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman toteutuminen	16
2.3.1 Onnettomuuksien ennaltaehkäisy.....	16
2.3.2 Pelastustoiminta.....	16
2.3.3 Varautuminen.....	17
2.3.4 Kunnan valmiustoiminnan tukeminen	18
2.3.5 Ensihoito.....	18
2.4 Suoritteet.....	19
2.5 Toimintavalmiustavoitteiden täytyminen.....	22
2.5.1 Palvelutasopäätöksen toimintavalmiusaikatavoitteiden toteutuminen	22
2.5.2 Toimintavalmiuden toteutuminen riskiruuduittain.....	23
2.6 Toiminnan muutokset 2018 - 2020.....	25
2.6.1 Muutokset paloasemaverkoston toimintavalmiudessa.....	26
2.7 Toiminnan tavoitteiden ja suorituskyvyn arviointi.....	27
2.7.1 Onnettomuuksien ehkäisy Pirkanmaalla	27
2.7.2 Pelastustoiminta.....	29
3. Riskien ja uhkien arviointi.....	33
3.1 Toimintaympäristön muutokset	33
3.2 Muutokset riskialueissa.....	34
3.3 Pirkanmaan maakuntastrategia 2040 ja sen mukaiset ohjelmat.....	36
3.4 Palvelutasokaudella esiin tulleet uudet riskitekijät	38

---

4. Johtopäätökset	40
5. Palvelutasopäätös.....	41
5.1 Viranomaisohjaus.....	41
5.2 Turvallisuusviestintä	41
5.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi	42
5.4 Palontutkinta	43
5.5 Valvontatehtävät.....	44
5.6 Pelastustoiminta.....	45
5.6.1 Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin	45
5.6.2 Varautuminen häiriötilanteisiin.....	48
5.6.3 Poikkeusolot.....	49
5.6.4 Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat.....	50
5.6.5 Öljyntorjunta.....	51
5.7 Ensihoitopalvelut	51
5.8 Kansainvälinen toiminta.....	51
5.9 Kuntien valmiussuunnittelun tukeminen	51
6. Palvelutason kehittämissuunnitelma 2022 - 2023	53
6.1 Onnettomuuksien ehkäisy.....	53
6.2 Pelastustoiminta.....	54
6.2.1 Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin	54
6.2.2 Varautuminen häiriötilanteisiin.....	54
6.2.3 Poikkeusolot.....	54
6.2.4 Öljyntorjunta.....	55
6.2.5 Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat.....	55
6.3 Ensihoito	55
6.4 Kunnan valmiustoiminnan tukeminen.....	55

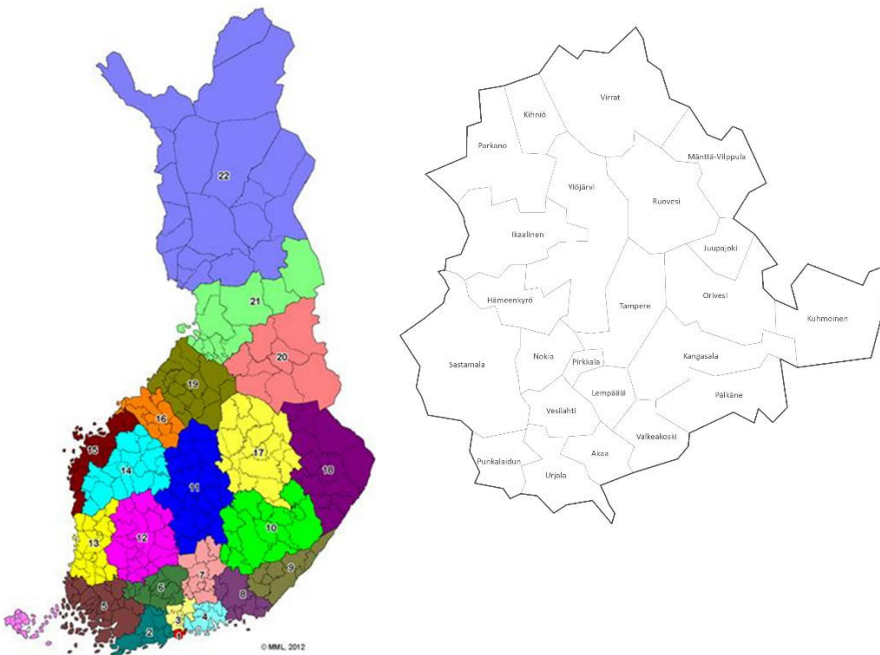

Pirkanmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen tarkistus 2022 - 2023

1. Yleistä

1.1 Pelastustoimi

Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustoimintaa ja valmistelee sitä koskevan lainsäädännön. Tavoitteena on turvallinen ja kriisinkestävä Suomi. Suomessa on 22 kuntien yhteisesti ylläpitämää pelastuslaitosta, jotka hoitavat pelastustoimen tehtävät alueellaan.

1.2 Pirkanmaan pelastuslaitos

Pirkanmaan pelastuslaitos huolehtii Pirkanmaan alueen 23 kunnan pelastustoimesta. Pelastuslaitoksen keskeiset tehtäväalueet lain mukaan ovat onnettomuuksien ennaltaehkäisy, ihmisten ja omaisuuden pelastaminen, ympäristön suojaaminen sekä normaaliajan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen.

1.3 Pirkanmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen tarkistuksen 2022 - 2023 valmistelu

Pirkanmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätös on strateginen asiakirja, jossa kuvataan Pirkanmaan pelastuslaitoksen toiminta ja tavoitteet yleisellä tasolla.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen valmistelussa tarkistetaan edellisen palvelutasokauden 2020 -2021 arviointi, alueen uhkissa ja riskeissä tapahtuneet muutokset, arvioidaan toiminnan tavoitteita ja suorituskykyä sekä palvelutasopäätöksen toteutumista ja seurantaa. Tarkistuksessa tehdään riskien ja uhkien sekä suorituskyvyn ja tavoitteiden arvioinnin perusteella tarvittavat muutokset palvelutasopäätökseen lakisääteisistä ja pelastuslaitoksen muista tehtävistä. Palvelutasopäätöksen tarkistus valmistellaan olemaan voimassa, kunnes uusi Pirkanmaan Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös tulee voimaan.

Pelastustoimen palvelutason tulee lain mukaan vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasopäätöksen tulee perustua meneillään olevan palvelutasokauden arvioinnin, uhkien arvioinnin ja keskeisten suunnitelmien pohjalta tehtyihin johtopäätöksiin.

Tässä esityksessä on arvioitu Pirkanmaan pelastustoimen nykyisen palvelutasopäätöksen ja sen kehittämisehdotusten toteutumista analysoimalla tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksia. Aineistona on käytetty Pirkanmaan pelastuslaitoksen suoritteita sekä tavoitteiden toteutumaa palvelutasokaudella.

Esityksessä on myös kuvattu palvelutasokauden merkittävimpiä toiminnallisia ja Pirkanmaan paloasemaverkostoon kohdistuvia muutoksia. Toimintaympäristön muutoksia on tarkasteltu riskialueiden, Pirkanmaan maakuntastrategian ja kuntien merkittävimpien maankäyttösuunnitelmien pohjalta.

Analyysin perusteella on tehty johtopäätökset, jotka toimivat pohjana esityksessä nykyisen Pirkanmaan pelastustoimen palvelutasopäätöksen tarkistamiseksi.

1.3.1 Lainsäädäntö

Pelastuslain 27 §:n mukaan alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta, pelastuslaitoksen toiminnan ja nuohouspalvelujen asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista pelastuslaissa sille säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan: 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa; 2) pelastustoimen valvontatehtävistä; 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä; 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä mainitun lisäksi pelastuslaitos: 1) voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella; 2) tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu; 3) huolehtii öljyntorjunnasta ja muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslaitokselle 27 §:n 2 momentissa säädetyt tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.

Pelastuslain 28 §:n mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa.

Pelastuslain 29 §:n mukaan alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Päätös on voimassa määräjän.

Palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle. Jos palvelutasopäätös on puutteellinen, aluehallintovirasto voi palauttaa asiakirjan täydennettäväksi. Pelastuslain 85 §:n mukaan aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että alueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä. Tässä tarkoituksessa aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta alueen pelastustoimelta tarpeellisia tietoja ja selvityksiä. Jos palvelutasossa on huomattavia epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi pelastuslain 105 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla velvoittaa alueen pelastustoimen saattamaan palvelut tässä laissa vaaditulle tasolle.

1.3.2 Toiminnan painopisteet ja strategiset päämäärät

Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintaa ohjaavina painopisteinä ja strategisina päämäärinä toimivat Tampereen kaupunkistrategia, Pirkanmaan maakuntastrategiat ja niiden mukaiset ohjelmat, valtakunnallinen Pelastustoimen strategia 2025 ja sisäisen turvallisuuden strategia 2017 sekä Pirkanmaan pelastustoimen visio.

Tampereen kaupunkistrategiassa viestitetään yhdessä toimimisesta vastuullisesti, avoimesti ja rohkeasti. Strategisina painopisteinä ovat yhdessä tekeminen, ennaltaehkäisy ja hyvinvointierojen kaventaminen, elinvoima ja kilpailukyky, kestävä yhdyskunta, tasapainoinen talous ja uudistuva organisaatio. Painopisteet ja strategiset päämäärät kuvaavat arvoja ja toimintatapoja. Tavoitteiden perustana on uudistumiskykyisyys.

Pirkanmaan maakuntastrategiassa 2040 kuvataan ja ohjataan maankäytön perusratkaisuja Pirkanmaalla. Maankäytön perusratkaisut määrittävät aluerakenteen strategisen tavoitekuvaan, jota maakuntakaavan ohjausvaikutuksen lisäksi edistetään ohjelmallisilla toimenpiteillä. Maakuntakaavassa tiivistyvän ydinkaupunkiseudun ja seutukeskusten lisäksi painottuu maakunnan eteläinen, pääradan suuntainen kasvu. Aluekehityksen ajurina on Suomen kasvukäytävä -kehitysvyöhykkeen kasvu ja potentiaali. Ydinkaupunkiseudulla edistetään kahden uuden alakeskuksen syntymistä erityisesti Tampereen ja Lempäälään välisellä alueella. Maankäytön suunnittelussa varaudutaan läntisen ratayhteyden toteuttamiseen ja järjestelyratapihan siirtoon. Myös Puskiasten oikaisun (VT 3) ja 2-

kehän toteuttamiseen valmistaudutaan. Maakuntastrategia on yksi osa pelastustoimen tulevaisuuden toimintaympäristön ja sen riskien ja uhkien arvioinnissa käytettävä aineistoa, joka ohjaa myös pelastustoimen palveluverkoston tulevaisuuden suunnittelua. Yhdyskuntarakentamisen kasvusuunnat ja liikenneverkkojen rakentaminen tulee huomioida pelastustoimen palveluita ja palveluverkkoa kehitettäessä.

Pelastustoimen kehittämisen strategiassa 2025 tuodaan esille yhteiskunnan kokonaisturvallisuus ja siihen liittyvät kansalliset tavoitteet sekä Pelastustoimen arvot: Inhimillisesti, ammatillisesti ja luotettavasti - yhteistyössä. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen liittyviä palvelulupauksia ja tavoitteita ovat:

- Onnettomuuksien vähentäminen
- Pelastustoiminnasta vastaaminen
- Siviilivalmiuden ylläpitäminen ja kehittäminen
- Onnettomuuksien seuraamusten rajoittaminen ja pelastustoimen valmiuden laaja yhteiskunnallinen hyödyntäminen
- Terveydenhuollon kanssa ensivaste- ja ensihoitopalvelujen tuottaminen

Kansallisina tavoitteina esitetään:

- Jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä
- Riskejä vastaavat valmiudet
- Siviilivalmiuden yhteen sovittaja ja luotettu yhteistyökumppani
- Yhdenmukaiset pelastustoimen palvelut koko maassa
- Turvallisuusvalistuksen ja -tietoisuuden maksimointi
- Toimintamenetelmien kehittäminen
- Pelastushenkilöstön hyvinvoinnin takaaminen

Pelastustoimen kehittämisen palvelulupauksissa ja kansallisissa tavoitteissa korostuu laaja yhteistyö eri tasoilla ja pelastustoimen valmiuden yhteiskunnallinen hyödyntäminen. Pelastustoimen valmiutta ylläpidetään ja kehitetään jatkuvaan riskianalyysiin perustuen huolehtien pelastuslaitosten suorituskyvystä siviilivalmiuden yhteistyön koordinoinnista.

Sisäisen turvallisuuden strategiassa esitetään sisäisen turvallisuuden päämäärät ja visio, kehitykseen vaikuttavia muutosvoimia sekä tarvittavia toimenpiteitä ja niiden kohdentamista.

Päämäärät ja Visio: Suomi on maailman turvallisin maa

- Turvallisuusympäristön analysointi ja muutosten ennakointi
- Syrjäytymisen aiheuttaman turvattomuuden ennalta torjuminen
- Turvallisuusrakenteiden ja -prosessien tehokkuus ja vaikuttavuus
- Yksilön ja yhteiskunnan kriisinsietokyvyn ylläpito ja kehittäminen

Muutosvoimat (muuttuva ympäristö ja Suomen ulkopuoliset tekijät)

- Ääriliikkeet ja -ideologiat
- Monimuotoinen polarisaatio (ääriajattelu tai -toiminta)
- Arvojen sirpaloituminen
- Julkinen talous
- Maahanmuuton turvallisuusvaikutukset
- Globaali turvallisuusympäristö
- Teknologia

Toimenpiteet (laaja valtakunnan läpäisevä yhteistyö)

Kohdentaminen: Ilmiöt, joissa arjen turvallisuuden riskit ovat kasvaneet tai haittaavat koko yhteiskunnan tai laajan väestöosan turvallisuutta

- Analysointi ja ennakointi
- Toimivaltuudet ja suorituskyky
- Arjen turvallisuus
- Osaaminen ja kriisinkestokyky
- Turvallisuuden innovaatiot
- Turvallisuuden ohjaus
- Maakuntien ja kuntien työ
- Seuranta

Pirkanmaan pelastustoimen visiona on Turvallinen Pirkanmaa. Vision mukaisesti ihmiset kokevat olonsa turvalliseksi, onnettomuuksia ennaltaehkäistään, ihmiset osaavat toimia oikein onnettomuuden sattuessa, onnettomuuksissa ja niiden uhkatilanteissa ihmisiä, eläimiä ja omaisuutta pelastetaan ja vahinkoja rajoitetaan, yhteiskunta on varautunut häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Strategisena tavoitteena Pirkanmaan pelastuslaitos on olla edelleen uudistumiskykyinen edelläkävijä pelastustoimen palveluiden kehittämisessä yhteistyöhakuisesti eri toimijoiden kanssa.

1.3.3 Palvelutasopäätösprosessi

Pirkanmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen tarkistus 2022 - 2023 on valmisteltu Pirkanmaan pelastuslaitoksella virkamiestyönä vastuualueittain. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastualueen edustajien kanssa on käyty yhteisneuvottelu palvelutasopäätöksen toteutumisesta, sisällöstä ja palvelujen kehittämisajatuksista. Pirkanmaan pelastuslaitos on pyytänyt lausunnot palvelutasopäätösehdotuksesta Pirkanmaan kunnilta.

Palvelutasopäätöksen tarkistus on valmisteltu vuosille 2022 – 2023. Pelastustoimen järjestämisestä annettu laki (613/2021) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Voimaantulon mukaan ensimmäiset palvelutasopäätökset tulee tehdä viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2023. Ennen ensimmäisen palvelutasopäätöksen tekemistä noudatetaan pelastuslain (379/2011) nojalla tehtyjä kyseistä aluetta koskeneita alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksiä. Seuraava palvelutasopäätös valmistellaan uudelle Pirkanmaan Hyvinvointialueen valtuustokaudelle vuosille 2024 - 2025.

2. Palvelutasopäätöksen perusteet

2.1 Palvelutasopäätöksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Palvelutasopäätöksen toteutumista seurataan palvelutasokauden, toimintasuunnitelman ja vuosisuunnitelman tasoilla. Toimintasuunnitelmassa määritellään talousarviossa sitovat tavoitteet, joiden toteutumaa seurataan kolmannesvuosittain ja raportoidaan kaupunginhallitukselle. Toimintasuunnitelman tavoitteet määritellään vastuualueittain ja toimintayksiköittäin. Vuosisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita seurataan ja raportoidaan kuukausittain pelastuslaitoksen johtoryhmän kokouksissa. Palvelutasopäätöstä muutetaan tarpeen mukaan, jos riskeissä tai toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

2.1.1 Onnettomuuksien ehkäisy

Palvelutasopäätöksen tavoitteet ovat pääosin toteutuneet onnettomuuksien ehkäisyssä ja toimintoja on saatu kehitettyä ohjauksessa, neuvonnassa, palontutkinnassa sekä valvonnassa.

Ohjaus, neuvonta ja yhteistyö

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ja neuvontaa on annettu kuntalaisille, viranomaisille ja yrityksille osana pelastustoimen päivittäisiä valvonnan, pelastustoiminnan, varautumisen, hallinnon ja turvallisuusviestinnän tehtäviä sekä erillisen päivystävän palotarkastajan palvelun, verkkosivujen, sosiaalisen median sekä yhteistyössä muiden pelastuslaitosten ja viranomaisten kanssa laadittujen opasmateriaalien avulla.

Päivystävän palotarkastajan puhelinpalvelu on ollut toiminnassa arkipäivisin. Puhelinpalvelussa annetaan ohjausta ja neuvontaa vuosittain yli 1000 asiakkaalle. Erilaisia kirjallisia lausuntoja ja muuta tilastoitua neuvontaa annetaan vuosittain myös yli tuhat kpl. Päivittäisten tehtävien ohessa annettua suullista ja sähköpostitse tapahtuvaa ohjausta ja neuvontaa ei tilastoida.

Viranomaisyhteistyö sekä yhteistyö Pirkanmaalaisten yhteisöjen ja asukkaiden kanssa on toteutunut molemminpuolisten tarpeiden ja resurssien mahdollistamissa puitteissa. Koronapandemian johdosta muuttuneet toimintatavat ovat osittain tehostaneet toimintaa, mutta pandemia on toisaalta myös haitannut ja keskeyttänyt joitain yhteistyömuotoja. Resurssipulaa on todettu ajoittain mm. maankäytön ohjaukseen liittyvissä asiantuntijatehtävissä sekä kemikaaliturvallisuuslain valvonnassa.

Palontutkinta

Pelastustoimelle kuuluvaa onnettomuustutkintaa on suoritettu palvelutasopäätöksen mukaisesti. Päivittäisonnettomuuksista pelastustoimen PRONTO tietojärjestelmään laadittavien onnettomuusselosteiden lisäksi järjestelmään on laadittu kansallisen ohjeistuksen mukaiset palontutkintaselosteet niitä edellyttävistä tilanteista. Pelastuslaitos on lisäksi osallistunut aktiivisesti

kansallisiin teematutkintoihin. Pelastuslaitoksella on tehty onnettomuustutkinnan kehittämishanke, jonka avulla mm. päivystävää palomestaria (P30) voidaan hyödyntää pelastustoiminnan arviointiin ja onnettomuuden (palon syttymissyyn) selvittämiseen yhdessä onnettomuuksien ehkäisyn kanssa.

Valvontatoiminta

Pelastuslaitoksen valvontatoiminta on perustunut vuosittain päivitettyyn valvontasuunnitelmaan. Valvontasuunnitelman pohjana on kansallinen pelastuslaitosten kumppanuusverkoston valvontasuunnitelmaohje, jota on tarkennettu paikallisen riskinarvioinnin ja tarpeiden pohjalta.

Valvontasuunnitelman perusteisiin tehtiin vuodelle 2020 pelastustoimen tilastointi ja raportointijärjestelmä Prontoon perustuen laajempi tarkastelu koskien yritys- ja laitospohjaisia kohteita. Tarkastelun tavoitteena oli suunnata valvontaa edelleen aiempaa riskiperusteisemmin ja vapauttaa resurssia mm. todettujen puutteiden jälkivalvontaan. Tarkastelun seurauksena vuosittainen valvottavien kohteiden määrä väheni noin 20 %.

Vuonna 2020 valvontatoiminnan palvelutasossa tapahtui huomattava poikkeama koronaviruspandemian johdosta. Määräaikaiset palotarkastukset olivat keskeytyksissä keväällä 2020 kaksi kuukautta ja muitakin kuin määräaikaista tarkastuksia tehtiin vain välttämättömiltä osin. Vaikka korvaavia toimintamalleja pyrittiinkin kehittämään ja ottamaan käyttöön, kaikkia valvontasuunnitelman mukaisia yritys- ja laitospohjaisia kohteita ei ehditty tarkastamaan määräajassa. Terveysturvallisuustilanteen parannuttua valvontatoimintaa on pystytty normalisoimaan, vaikka pandemia onkin vaikuttanut toimintaan jossain määrin myös vuoden 2021 aikana.

Epäsäännöllisen valvonnan osalta koronaviruspandemia on vaikuttanut tehtävämäärää vähentävästi. Vapautunutta resurssia on kohdennettu korjausmääräysten jälkivalvontaan, jossa palvelutasoa on pystytty parantamaan aiemmasta.

Määräaikaisessa valvonnassa valvontakeinoina käytetään sekä perinteistä kohteessa suoritettavaa viranomaisvalvontaa, että paloturvallisuuden itsearviointiin perustuvaa asiakirjavalvontaa, jonka käyttöä on laajennettu edelleen.

Säännöllisesti (määräajoin) valvottavien yritys- ja laitospohjaisien kohteiden määrä on vaihdellut aiemmin vuosittain 2300 - 2500 kpl välillä, mutta on laskenut nyt noin 2100 kohteeseen. Valvontatiheys vaihtelee kohteen riskien ja käyttötavan mukaan 12 kk ja 120 kk välillä. Valvontatoimenpiteitä ko. ryhmän kohteisiin on tehty aikavälillä 2018 - 2020 yhteensä 6675 kpl.

Asuinrakennuksista pientalojen, rivitalojen ja kerrostalojen valvonta toteutetaan nykyisin ensisijaisesti paloturvallisuuden itsearviointiin perustuen. Valvontavälinä asuinrakennuksissa käytetään tyypillisimmin 60 kk määräväliä. Valvottavia pientaloja on vuosittain n. 15 000 – 20 000 kpl ja näistä yli 90 % palauttaa itsearviointilomakkeen. Loppuihin pyritään suorittamaan valvontakäynti, mutta asukkaita kohdataan vain alle puolessa kohteita, vaikka asiaan on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota. Valvonnalla on saavutettu vuosina 2018-2020 yhteensä 45 690 pientaloa (45 % kohteiden

kokonaismäärästä). Pelastussuunnitteluvollisia rivitaloja, kerrostaloja ja asuinliikerakennuksia on valvonnan piirissä vuosittain 1400 – 1700 kpl. Itsearviointilla ja perinteisillä palotarkastuksilla on tavoitettu 2018 – 2020 aikana yhteensä n. 4594 kohdetta (57 % kohteiden kokonaismäärästä). Vapaa-ajan asuntojen osalta viranomaisvalvonnasta on luovuttu kohteiden riskianalyysiin perustuen 2019 alkaen ja korvattu se itsearviointiin perustuvalla turvallisuusviestinnällä.

Turvallisuusviestintä

Palvelutasopäätöksen tavoitteet turvallisuusviestinnässä ovat toteutuneet. Turvallisuusviestinnän eri toimintamuodot tavoittavat vuosittain noin 20 % pirkanmaalaisista vuosittaisten suunnitelmien mukaisesti. Tarkoituksenmukainen yhteistyö muiden viranomaisten, alueella toimivien tahojen ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa on laajentunut. Turvallisuusviestintään on osoitettu seitsemän henkilötyövuotta, jakautuen neljä henkilötyövuotta viestintäyksikössä ja kaksi ja puoli henkilötyövuotta osaamiskeskuksessa. Lisäksi toimintaan osallistuu omiin tehtäviinsä liittyen myös muiden toimintayksiköiden henkilöstöä.

2.1.2 Pelastustoiminta

Palvelutasopäätöksen tavoitteet ovat pääosin toteutuneet pelastustoiminnan varautumisessa päivittäisiin tilanteisiin, häiriötilanteisiin, poikkeusoloihin ja pelastustoimintaan erityistilanteissa. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteet ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan toteutumisen osalta Tampereen kaupunkialueen joissakin I-riskiluokan ruuduissa eivät ole toteutuneet täysimääräisesti kansallisten toimintavalmius- ja palvelutasopäätöksen laadintaohjeiden mukaisesti.

Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin

Pelastustoiminnan johtamista ja johtamisjärjestelmää on kehitetty huomioimalla toimintaympäristön muutoksia, henkilöstöresurssien käytön tehostamista, osaamisen hallintaa sekä yhtenäisiä toimintamalleja. Kehittämistyö jatkuu edelleen.

Tilannekeskuksen 24/7 kehittämistyötä on jatkettu pyrkien viranomaisyhteistyön kehittämisen, uusien teknisten ratkaisujen ja tietoteknisten sovelluksien kautta yhä laadukkaampaan tilannekuvan hallintaan.

Hätäkeskuksen uusi valtakunnallinen tietojärjestelmä on otettu käyttöön ja siitä on kerätty kokemuksia ja palautetta järjestelmän kehittämiseksi. Kenttäjohtamisen tieto- ja teknisiä järjestelmiä on kehitetty valtakunnallisten suuntaviivojen ja paikallisten tarpeiden mukaan.

Alueellista paloasemaverkostoa on tarkasteltu ja kehitetty riskiarvioiden ja muuttuvan toimintaympäristön perusteella toimintavalmiuden ylläpitämiseksi ja henkilöstöresurssien tehokkaaksi käyttämiseksi. Hämeenkyrön uusi paloasema otetaan käyttöön 2021/2022 vuoden vaihteessa. Paloaseman sijoituksessa on huomioitu uuden ohitustien rakentaminen. Urjalan paloaseman suunnittelu on käynnissä. Toimintaympäristön analyysin perusteella tiivistyvän kaupunkirakenteen, muuttuvien liikenneolosuhteiden ja pelastustoiminnan toimintavalmiuden turvaamiseksi on

suunnittelu käynnissä paloasemien rakentamiseksi Tesomalle Tampereen läntiselle alueelle ja Nekalaan eteläiselle alueelle ja niitä koskevat tarveselvitykset on hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksessa. Lisäksi on huomioitu paloasemalle tonttivaraus Tampereen Hiedanrannan alueelle. Paloasemien sisäisiä toimintoja on kehitetty ja kartoitettu henkilöstön altistumisen ehkäisyn ja tilaturvallisuuden näkökulmista. Uudessa palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa on esitetty tarkemmin tulevaisuuden tarpeita.

Sopimuspalokuntien ja sivutoimisen henkilöstön osalta on toteutettu palokuntien toimintakykyä tarkasteleva hanke. Lisäksi on pidetty vuosikellojen mukaiset yhteistoimintaa kehittävät yhteistoimintaryhmien kokoukset ja pelastusaluekohtaiset foorumit.

Savusukelluksen toimintavalmiuden suunnittelun perusteena käytetään sitä, että joukkuelähtö pystyy suorittamaan savusukellusta turvallisesti. II-riskiluokassa suunnittelun perusteena käytetään kuitenkin sitä, että savusukellustoiminta voidaan aloittaa turvallisuusohjeiden mukaisesti pelastustoiminnan tavoiteajassa eli pääsääntöisesti viimeistään 14 minuutissa. I-riskiluokassa ensimmäisen pelastusryhmän tulee kyetä aloittamaan savusukellustoiminta pelastustoiminnan tavoiteajassa eli pääsääntöisesti 11 minuutissa turvallisuusohjeiden mukaisesti. Tulipaloihin, joissa edellytetään savusukellusta, hälytetään Pirkanmaalla aina vähintään joukkuelähtö. Savusukellustoiminnassa noudatetaan valtakunnallisen pelastussukellusohjeen 48/2007 lisäksi pelastuslaitoksen omaa pelastussukellusohjetta 12/2009.

Vaarallisten aineiden torjuntavalmiutta tarkastellaan jatkuvasti ja aina palvelutasokausittain päivitetään erillinen dokumentti "Vaarallisten aineiden torjunta Pirkanmaalla". Nykyinen dokumentti on päivitetty 10/2021. Dokumentista löytyy tarkemmin vaarallisten aineiden torjunnan järjestelyt ja niihin vaikuttava riskikartoitus. Vaarallisten kemikaalien torjuntavalmiutta on palvelutasokaudella parannettu. Tavoitteeksi asetettu tavoite parantaa mittauskalustoa ja kemikaalisuojapukujen huolto- ja kunnossapitojärjestelyitä on toteutunut. Huoltojärjestelyihin tehtiin muutoksia ja ne on todettu toimiviksi.

Vesipelastuksen toimintavalmius on järjestetty siten, että koko Pirkanmaan alueella pintapelastus voidaan aloittaa enintään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä. Varsinainen vesisukellusvalmius (1 - 2 tason valmius) on pidetty yllä vesipelastuksen palvelutasopäätöksessä (2/2007) määritellyillä riskialueilla. Tulevalla palvelutasokaudella tulee tehdä uusi riskikartoitus ja suunnitelma vesipelastuksen toimintavalmiudesta.

Varautuminen häiriötilanteisiin

Painopisteenä on ollut pelastuslaitoksen oman varautumisen suunnittelu ja ohjeistus normaali- ja poikkeusajan häiriötilanteisiin, sekä varautumisen suunnitelmien ajantasaistaminen. Pelastuslaitoksella on laadittu valmiussuunnitelma normaaliajan häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten yhteistyössä kuntaorganisaatioiden, yhteistyöviranomaisten, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin kanssa ja

häiriötilanteiden varalle on laadittu uhkamalleihin liittyvät toimenpidekortit poikkihallinnollisena viranomaisyhteistyönä.

Vakinaisella henkilöstöllä miehitetyt paloasemat on varustettu toimintaa turvaavilla varavoimalaitteilla ja polttoaineiden saantia on turvattu.

Poikkeusolot

Suunnittelu perustuu jatkuvaan uhkien arviointiin, kuten yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan, alueellisiin uhka-arvioihin ja muuttuvaan toimintaympäristöön. Edellisten perusteella on arvioitu tarvittavaa suorituskykyä, joka koostuu mm. johtamisjärjestelmästä, kyvystä suojata, varoittaa ja evakuoida väestöä, pelastuslaitoksen omista resursseista, pelastustoimintaan osallistuvien muiden viranomaisten ja toimijoiden resursseista sekä valmiuslain perusteella perustettavista muodostelmista

Pelastuslaitoksen uusien väestönsuojelumuodostelmien suunnittelu on käynnissä yhteistyössä sisäministeriön ja puolustusvoimien kanssa. Kunnan valmiustoiminnan tukeminen häiriötilanteiden aikana ja poikkeusolojen toiminnan tukemiseksi on vakiintunut toimintamallina.

Pelastuslaitoksella on käytössä ajantasaiset henkilö-, tila-, ajoneuvo- ja materiaalivaraukset, joita päivitetään kahden vuoden välein.

Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat

Yhteistoimintasuunnitelmia muiden viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten osallistumisesta pelastustoimintaan sekä pelastuslaitoksen antamasta virka-avusta on laadittu.

Puolustusvoimien Panssariprikaatin Pirkanmaan aluetoimiston kanssa on tehty yhteistoiminta-asiakirja pelastustoiminnasta, varautumisesta ja virka-avusta. Metsäviranomaisten kanssa on tehty suunnitelma myrskytuhoihin varautumisesta ja metsäpalontorjunnasta ja kuntien ja vesihuoltolaitosten kanssa on laadittu sammutusvesisuunnitelma Pirkanmaan alueelle.

Öljyntorjunta

Pelastuslaitoksen ympäristövahinkosuunnitelma on päivitetty. Alueellista öljyntorjuntaa ja kaluston sijoittamista on järjestelty uudelleen. Uutta torjuntakalustoa on hankittu ja sen käyttöön koulutetaan henkilöstöä. Ympäristövahinkojen osalta tehdään yhteistyötä alueellisten ja kunnallisten ympäristöviranomaisten kanssa.

2.1.3 Ensihoito

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri vastaa ensihoitopalvelun järjestämisestä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueella ja ensihoitopalvelun toteuttamisesta omalla ensihoidon toiminta-alueellaan vastaa pelastuslaitos. Pelastuslaitoksen tuottama ensihoitopalvelu on järjestetty yhteistoimintasopimusten ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin (PSHP) päättämän ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Pelastuslaitos toteuttaa ensihoitopalvelua kulloinkin voimassa olevan palvelutasopäätöksen ja ensihoitopalvelusta laaditun palvelukuvauksen vaatimusten mukaisesti. Pelastuslaitoksen toteuttamaan ensihoitopalveluun sisältyy myös ensivastetoiminnan järjestäminen koko Pirkanmaalla erillisen sopimuksen mukaan.

Ensihoidon palvelujen toteutumista ja toimintaympäristön muutosten vaikutuksia palvelutarpeisiin analysoidaan jatkuvasti. Pelastuslaitos ja sairaanhoitopiiri tekevät tiivistä yhteistyötä alueen muutoksien arvioinnissa ja tarvittaessa tarkastetaan palvelun tuottamisen perusteita.

Palvelutasopäätöksessä ja -kuvauksessa on määritelty ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvan henkilöstön koulutusvaatimukset, potilaiden tavoittamisajat ja muut ensihoitopalvelun vaatimukset. Palvelutasopäätöksessä varaudutaan myös suuronnettomuuksien, normaaliolojen poikkeustilanteisiin ja huomioidaan tarvittavat potilassiirtopalvelut.

Ensihoidon yhteistoimintasopimuksessa on määritelty muun muassa osapuolten vastuut, palvelutasoa koskevat tavoitteet ja niiden mittarit, ensihoitopalvelujen kustannuslaskennan ja laskuttamisen periaatteet sekä toiminnan ja talouden raportointi. Ensihoidon palvelutasopäätöksessä on määritelty ensihoidon riskialueluokkien tavoitettavuusajat tehtäväkiireellisyysluokittain. Tavoitettavuusaikojen lisäksi ensihoitopalvelun laatua ja kustannustehokkuutta arvioidaan toimitusvarmuuden, asiakastyytyväisyyden, tuotavuuden ja taloudellisuuden näkökulmista. Pelastuslaitos suorittaa lisäksi omavalvontaa asiakaspalautteista, Hai Pro -potilasturvallisuusjärjestelmästä ja Työturvamonitorista saatavilla tiedoilla.

Sopimuksen toteutumisen seuranta ja toiminnan kehittämistä varten on perustettu sairaanhoitopiirin johtajan nimeämä yhteistoimintaelin, joka kokoontuu tarpeen mukaan vähintään kaksi kertaa vuodessa tarkastelemaan tavoitteiden saavuttamista ja toteutettavia kehittämistoimenpiteitä.

2.2 Paloturvallisuusseuranta

Paloturvallisuusseurantaan on laadittu mittaristo, jonka avulla voidaan arvioida pelastustoimen toimintaympäristössä, aiheutuneissa vahingoissa ja onnettomuuksien ehkäisytöiminnoissa tapahtuneita muutoksia. Vertailua voidaan tehdä aiempiin vuosiin, muuttujien valtakunnalliseen tasoon tai verrokkipelastuslaitoksiin. Pirkanmaan pelastuslaitoksen verrokkeina ovat Helsingin, Keski-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen pelastuslaitokset. Mittarit ovat poimittavissa Pronto-onnettomuustilastointijärjestelmästä. Tässä on tarkasteltu muutoksia vuosina 2017 - 2020.

2.2.1 Aiheutuneet vahingot

Tulipalojen määrä tuhatta asukasta kohden on noussut kahdeksan prosenttia, mutta määrä on hieman alle valtakunnallisen tason. Verrokkiryhmään nähden tulipaloja on ollut 24 prosenttia enemmän. Samaan aikaan tahallisten tulipalojen osuus on noussut kaksi prosenttia, mutta se on viisi prosenttia alle valtakunnallisen tason ja 15 prosenttia alle vertailualueiden tason. Suurpalojen määrä 100 000 asukasta kohden vuodessa oli keskimäärin 0,96. Nousua edelliseen seurantajaksoon oli 35 prosenttia. Suhdeluku oli seurantajaksolla valtakunnallista vertailulukua pienempi, mutta 25 prosenttia verrokkilaitoksia suurempi. Taloudelliset vahingot ovat selvästi valtakunnallista keskiarvoa pienemmät, mutta vahingot ovat lisääntyneet viisi prosenttia aiempaan verrattuna ja ovat vertailulaitosten keskiarvoja suuremmat. Paloista on kohdentunut kolme prosenttia aikaisempaa enemmän rakennustyyppeihin, joissa omaisuusvahingot ovat merkittävimmät. Valtakunnalliseen keskiarvoon vertailussa suhdeluku on 10 prosenttia korkeampi ja vertailulaitoksiin nähden 85% korkeampi.

Palokuolemien määrä 100 000 asukasta kohden on selvästi pienentynyt ja vertailuarvo on alle valtakunnallisen keskiarvon, sekä verrokkilaitosten vertailuarvon. Myös asuinrakennuspalojen ja -palovaarojen määrä on laskenut aiemmasta ja vertailuarvo alitti sekä valtakunnalliset, että verrokkilaitosten arvot. Asuinrakennuspalossa sattuu valtakunnallisesti noin 95 % palokuolemista. Merkittävä ryhmä palokuolematilastoissa on 50 - 69-vuotiaat, heidän osuutensa on noin 50 % palokuolemista ja noin 26 prosenttia väestöstä. Usein palokuoleman syynä on ihmisten puutteellinen toimintakyky tulipalotilanteessa. Tähän tulee henkilövahinkojen torjumiseksi kiinnittää huomiota.

Kone, laite tai prosessi on ollut yleisin yksittäinen syttymissyyluokka ja syttymissyyluokan vertailuarvo on ollut valtakunnallista tasoa, mutta kasvanut aiemmasta ja vertailussa verrokkilaitosten lukuun. Seuraavaksi yleisin syttymissyyluokka on ollut Syy tuntematon. Tämän syttymissyyluokan vertailuarvo on valtakunnallista tasoa, mutta verrokkilaitosten vertailulukua suurempi. Seuraavaksi yleisimpänä syttymissyyluokkana on ollut Tahallaan sytytetty palo. Tämän syttymissyyluokan vertailuarvo on kasvanut hieman, mutta on verrokkilaitoksia ja valtakunnallista arvoa alhaisempi. Seuraavaksi yleisin syttymissyyluokka on ollut Ruuan valmistus, jonka vertailuarvo on hieman laskenut ja on valtakunnallisella ja verrokkilaitoksia vastaavalla tasolla.

2.2.2 Turvallisuusviestintä

Turvallisuuskoulutuksen määrä minuutteina asukasta kohden on laskenut aiempaan verrattuna. Käytetty aika on kuitenkin kansallista keskiarvoa ja verrokkilaitosten arvoa suurempi.

Pirkanmaan turvallisuusviestinnän työtunnit tuhatta asukasta kohden ovat laskeneet ja ovat sekä kansallista, että verrokkilaitosten vertailuarvoa pienemmät. Turvallisuuskoulutukseen käytetty työpanos suhteutettuna kokonaistyömäärään on kasvanut selvästi ja on valtakunnallista ja verrokkilaitosten osuutta suurempi. Valistuskampanjoihin käytetyn työpanoksen osuus suhteutettuna kokonaistyömäärään on laskenut ja on sekä kansallista arvoa, että verrokkilaitoksia pienempi. Messuihin tai muihin yleisötilaisuuksiin käytetyn työpanoksen osuus on laskenut, mutta suhdeluku on sekä valtakunnallista, että verrokkilaitosten suhdelukua suurempi. Turvallisuusneuvontaan käytetyn työpanoksen osuus on laskenut ja se on sekä valtakunnallista, että verrokkilaitoksia pienempi.

Tärkeintä turvallisuusviestinnän kohdentamisessa on riskiarviointiin perustuvien kohderyhmien ja aihealueiden valinta. Lisäksi riittävä resursointi on välttämätöntä onnistuneelle toiminnalle.

Pirkanmaalla turvallisuusviestintä kohdistuu valtakunnallista ja verrokkilaitosten tasoa enemmän erityisriskiryhmiin ja turvallisuuden avainhenkilöihin ja vähemmän matalamman riskin kohderyhmiin.

2.3 Palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman toteutuminen

Pirkanmaan pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2020 - 2021 kehittämissuunnitelmassa toimenpiteitä on esitetty onnettomuuksien ehkäisyyn, pelastustoimintaan sekä muista tehtävistä ensihoitoon ja kunnan valmiustoiminnan tukemiseen.

2.3.1 Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Kehittämissuunnitelman tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Valvontatoiminnan vaikuttavuutta on pyritty parantamaan kohdentamalla valvontatoimintaa edelleen aiempaan riskiperusteisemmin (valvontasuunnitelman periaatteet on päivitetty) sekä kehittämällä toimintamalleja yhteistyössä muiden pelastuslaitosten ja valvontakohteiden kanssa. Valvonnan prosesseja kehitettäessä on kiinnitetty huomiota hyvän hallinnon periaatteisiin sekä annettujen korjausmääräysten jälkivalvontaan. Työ jatkuu edelleen.

Pelastuslaitoksen sisäisiä työjärjestelyjä ja ohjeita on tarkistettu esiin nousseiden tarpeiden sekä kehittämishankkeen johtopäätösten pohjalta. Palontutinnan järjestelyt on resursoitu ja organisoitu uudelleen. Toiminnan kehittämistä jatketaan kansallisten suuntaviivojen mukaisesti.

Yhteistoiminnan kehittämistä kuntien sosiaali- ja terveystieteiden, kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä valtakunnallisissa verkostoissa erityisesti iäkkäiden tai toimintakyvyltään muutoin alentuneiden asumisen paloturvallisuuden parantamiseksi on myös jatkettu. Koronapandemia on kuitenkin hidastanut ja vaikeuttanut käytännön toimenpiteitä, eikä toiminnan kehittämisessä ole edetty suunnitellussa aikataulussa.

Osaamisen hallinnan kehittäminen on edennyt kansallisen hankkeen aikataulussa ja painottuu voimakkaammin seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle.

Turvallisuusviestinnässä otetaan käyttöön uusia tekniikan mahdollistamia keinoja ja sovelluksia turvallisuusneuvonnassa ja -koulutuksessa. Esimerkiksi pakohuonepelejä ja virtuaalitodellisuutta voidaan hyödyntää turvallisuusviestinnässä.

2.3.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän ja johtokeskustilojen kehittämistarpeiden selvitys on tehty. Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän toimintaa on arvioitu muuttuvassa toimintaympäristössä ja tämän perusteella käynnistetään vuoden 2022 alusta kentällä toimivien palomestareiden osalta uusi järjestelmä, jossa tavoitteena on osaamisen kehittäminen ja ylläpito sekä tehokkaampi henkilöresurssin käyttö. Johtamisen laadun ja yhtenäisyyden kehittäminen on aloitettu henkilöstön osaamisen kartoituksella. Pelastuslaitoksella on käynnistetty koko henkilöstöä koskeva osaamisen hallinnan ja sisäisen koulutuksen kehittämishanke, jota jatketaan edelleen.

Viesti- ja johtokeskuksesta on kehitetty pelastustoiminnan johtamiseen, kuntien häiriötilanteiden

toiminnan käynnistämiseen ja muihin tukitoimintoihin 24/7 kykenevä tilannekeskus.

Tilannekeskuksen kehittämistyötä on jatkettu pyrkien viranomaisyhteistyön kehittämisen, uusien teknisten ratkaisujen ja tietoteknisten sovelluksien kautta yhä laadukkaampaan tilannekuvan hallintaan. Tilanne- ja johtokeskukseen Kauppiin on tullut myös ensihoidon tilannekeskus. Keskukset sijaitsevat vierekkäin, jolloin yhteistyö normaali- ja häiriötilanteissa on saumatonta kolmen tilannekeskuksen kanssa (Pelastustoiminta, ensihoito ja tieliikennekeskus).

Tulevaisuudessa tavoitteena on tarjota tilanne- ja johtokeskuspalveluja perustettavalle Pirkanmaan hyvinvointialueelle sekä YTA-alueille.

Hätäkeskuksen uusi valtakunnallinen tietojärjestelmä ERICA on otettu käyttöön ja siitä on kerätty kokemuksia. Kenttäjohtamisen tieto- ja teknisiä järjestelmiä on kehitetty valtakunnallisten suuntaviivojen ja paikallisten tarpeiden mukaan.

Alueellista paloasemaverkostoa on tarkasteltu ja kehitetty riskiarvioiden ja muuttuvan toimintaympäristön perusteella toimintavalmiuden ylläpitämiseksi ja henkilöstöresurssien tehokkaaksi käyttämiseksi. Hämeenkyrön uusi paloasema otetaan käyttöön 2021/2022 vuoden vaihteessa. Paloaseman sijoituksessa on huomioitu uuden ohitustien rakentaminen. Urjalan paloaseman suunnittelu on käynnissä. Tarveselvitys ja suunnittelu on käynnissä paloasemien rakentamiseksi Tesomalle Tampereen läntiselle alueelle ja Nekalaan eteläiselle alueelle toimintaympäristön analyysin perusteella tiivistyvän kaupunkirakenteen, muuttuvien liikenneolosuhteiden ja pelastustoiminnan toimintavalmiuden turvaamiseksi. Lisäksi on huomioitu paloasemalle tonttivaraus Tampereen Hiedanrannan alueelle. Paloasemien sisäisiä toimintoja on kehitetty ja kartoitettu henkilöstön altistumisen ehkäisyn ja tilaturvallisuuden näkökulmista. Uudessa palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa on esitetty tarkemmin tulevaisuuden tarpeita.

Pelastustoimen suunnitelmia on täydennetty ja päivitetty vastaamaan paremmin asetuksen mukaista rakennetta. Kansainvälisen pelastustoiminnan isäntämaan tukitoimien ohje on päivitetty kansallisesti ja sen pohjalta tehdään käynnissä olevan alueellisen tilanne- ja johtokeskushankkeen osana toimintakortteja avun antamiseen ja vastaanottamiseen.

Logistiikkajärjestelmän kehittämiseksi Pohjoisella pelastusalueella on vuokrattu tila, jossa voidaan varastoida päivittäiseen käyttöön tulevia hyödykkeitä. Logistiikasta huolehtivat palomieskalustonhoitajat.

2.3.3 Varautuminen

Painopisteenä on ollut pelastuslaitoksen oman varautumisen suunnittelu ja ohjeistus normaali- ja poikkeusolojen häiriötilanteisiin, sekä yleinen varautumisen suunnitelmien ajantasaistaminen.

Pelastuslaitoksella on laadittu valmiussuunnitelma sellaisia normaaliajan häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten, jotka vaativat päivittäisistä onnettomuuksista poikkeavaa johtamismallia ja viestintää sekä laajamittaista yhteistyötä kuntaorganisaatioiden, yhteistyöviranomaisten, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin (SPR, Vapepa, seurakunta) kanssa. Häiriötilanteiden varalle on

laadittu uhkamalleihin liittyvät toimenpidekortit poikkihallinnollisena viranomaisyhteistyönä. Vakinaisella henkilöstöllä miehitetyt paloasemat on varustettu toimintaa turvaavilla varavoimalaitteilla ja pelastuslaitoksen polttoaineen saantia on turvattu.

2.3.4 Kunnan valmiustoiminnan tukeminen

Toimintamallien kehittäminen kuntien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toiminnan tukemiseksi on jatkunut. Valmiussuunnitelmien ylläpitojärjestelmä on kehitetty ja järjestelmä on otettu käyttöön toukokuussa 2016 ja käyttö on laajentunut kaikkiin kuntiin. Järjestelmän auditointi on kesken. Kuntien valmiussuunnittelun yhteyshenkilöiden kanssa ovat säännölliset tapaamiset kaksi kertaa vuodessa. Vuonna 2019 on järjestetty kahdenväliset neuvottelutilaisuudet pelastuslaitoksen ja kuntien kanssa valmiussuunnittelusta normaali- ja poikkeusolojen aikana. Kuntien hälytysjärjestelyt testataan kaksi kertaa vuodessa. Vuonna 2020 järjestettiin yhteistyössä LSSAVI:n kanssa valmiusharjoitusta vastaava seminaari koskien Covid19 pandemiaa. 2021 osallistuttiin LSSAVI:n LSS21 -valmiusharjoitukseen, jonka teemana oli säteilyvaaratilanne.

2.3.5 Ensihoito

Palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa tavoitteena on ollut ensihoitotoiminnan kehittäminen Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin (PSHP) ja Pirkanmaan pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Ensihoidon uuden järjestämismallin edellyttämät toimintamallit ja tiivis yhteistoiminta sairaanhoitopiirin kanssa on toimintatapana vakiintunut ja toiminnan laajentumistarpeisiin on kyetty vastaamaan lyhyellä varoitusaajalla. Sairaanhoitopiiri julkaisee vuosittain uuden palvelutasopäätöksen, sekä ensihoidon palvelukuvauksen, joiden mukaan pelastuslaitos toteuttaa ensihoitopalveluita.

2.4 Suoritteet

Pelastuslaitoksen tehtävä- ja suoritemäärien kehitys vuosien 2018 - 2020 aikana on esitetty taulukossa 1. Vuoden 2020 osalta koronaviruspandemia on vaikuttanut suoritemääriin kauttaaltaan alentavasti.

Valvontatoimintaa ohjataan valvontasuunnitelmalla, jossa määritellään eri valvontakeinot ja -menetelmät sekä niiden kohdistaminen eri valvontakohdetyyppeihin. Valvontatoiminnassa korostetaan kohteiden omaa vastuuta turvallisuuden kehittämisessä ja onnettomuuksien ehkäisemisessä.

Valvontatoimintaa on tarkastelujaksolla kehitetty edelleen aiempaa riskiperusteisemmaksi, mikä näkyy erityisesti yritys- ja laitospöytäkohteiden valvonnan volyymissä. Valvonnan määrävälejä on tarkistettu kohderyhmän osalta vuodelle 2020 ja vuosittain valvottavien kohteiden määrä on noin 20% pienempi kuin aiemmin. Muutoksella on pyritty ohjaamaan valvontaa aiempaa riskiperusteisemmin sekä suuntaamaan resurssia edelleen korjausmääräysten jälkivalvontaan.

Valvonnan menetelmistä paloturvallisuuden itsearviointiin perustuva valvonta on vakiintunut pientalojen valvontamenetelmäksi ja sen käyttöä on laajennettu myös rivitaloihin ja kerrostaloihin. Vapaa-ajan asuntojen osalta on harvennettu määräväliä ja luovuttu (2019) itsearviointilomakkeiden palauttamisesta ja siten säännöllisestä valvonnasta kohteiden vähäiseen riskiin perustuen, mikä näkyy myös suoritemäärissä. Lisäksi on huomattava, että asuinrakennusten valvonnan volyymi vaihtelee vuosittain varsin runsaasti maantieteellisten alueiden koon mukaan.

Muun kuin määräaikaisen valvonnan osalta tarkastelujaksolla on kiinnitetty erityistä huomiota annettujen korjausten jälkivalvontaan, johon liittyvien toimenpiteiden määrä on kasvanut huomattavasti. Jälkivalvontaa suoritetaan sekä jälkipalotarkastuksilla että asiakirjavalvontana.

Turvallisuusviestinnän kokonaisuus on uudistunut voimakkaasti ja keinovalikoima kasvanut erityisesti sosiaalisen median hyödyntämisessä. Turvallisuusviestinnän suoritteet riippuvat paljon vuosittain järjestettävien yleisö- ja messutapahtumien ja niiden kävijöiden määrästä.

Turvallisuuskoulutusta saaneiden osuuteen pelastuslaitos vaikuttaa omilla toimenpiteillään enemmän. Pirkanmaalla turvallisuuskoulutusta saaneiden osuus on verrokkilaitoksia suurempi ja suoritemäärät ovat hyvällä tasolla. Vuonna 2020 on turvallisuusviestinnällä tavoitettu vajaa 20 % pirkanmaalaisista. Vuonna 2020 pelastuslaitoksen sähköisen viestinnän käyntimäärä (kattavuus) oli 4,7 miljoonaa. Erilaisia vuorovaikutustilanteita (vaikuttavuus)- viestien jakamista, kysymyksiä, kilpailuihin osallistumisia ym. kontakteja) oli lähes 370 000.

Palo- ja pelastustehtävien hälytysten määrät ovat laskeneet vuodesta 2017 lähtien. Kiireellisistä tehtävistä laskua on ollut liikenneonnettomuuksissa ja ensivastetehtävissä. Vuoden 2020 osalta syynä on ollut erityisesti Korona-epidemian aikaiset rajoitustoimet liikkumisessa ja yhteiskunnan toimeliaisuudessa ja ensivastetehtävissä myös suojaustoimenpiteiden vuoksi tehdyt hälytysvasteiden

pienennykset. Erilaisten tarkastus-/varmistustehtävien määrä on myös laskenut Korona-epidemian aikana. Merkittävää kasvua on kuitenkin ollut muissa tulipaloissa ja vahingontorjuntatehtävissä. Vahingontorjuntatehtävien määrä oli kymmenen vuoden vertailujaksossa suurin ja ylitti keskiarvon lähes 60 prosentilla.

Kaikki Pirkanmaan kunnat osallistuivat LLS19 -valmiusharjoitukseen vuonna 2019 ja LSS21-valmiusharjoitukseen vuonna 2021. Kaikissa kunnissa on otettu Tilannekuvapäiväkirja-sovellus käyttöön. Poikkihallinnollisen alueellisen riskiarviotyön tuottaminen ja häiriötilanteiden toimenpidekorttien luominen toteutettiin vuosina 2018 ja 2019.

Pelastuslaitoksen ensihoitotehtävien määrissä ei tapahtunut aiempien vuosien mukaista kasvua tarkastelu jaksolla 2018 – 2020. Pääsyyinä oli erityisesti vuonna 2020 alkanut Covid-19 epidemia, joka vaikutti aika ajoin voimakkaasti ensihoidon tehtävämääriin yhteiskunnan rajatessa toimintojaan. Vastaavasti epidemia vaikutti ensihoidon tehtävien kestoon lisääntyneen suojautumis- ja puhdistustarpeen johdosta. Ensihoidon kysynnän kasvu keskittyy edelleen Tampereelle ja sen kehyskuntiin väkimäärän kasvun myötä.

Suoritteet lkm	2018	2019	2020
Valvontasuoritteet 2018 - 2020			
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten määräaikainen valvonta	5587	3702	1779
- paloturvallisuuden itsearviointi	12319	15123	13378
Yritys- ja laitospöytäkirjojen määräaikainen valvonta	2348	2262	1646
- paloturvallisuuden itsearviointi	92	145	182
Jälkivalvonta	1294	1209	2533
Muu epäsäännöllinen valvonta	2656	2385	1859
Kemikaaliturvallisuuslain mukainen valvonta	1023	892	962
Asiakirjavalvonta	2664	2611	2022
Ohjaus, neuvonta ja lausunnot	1149	1018	1274
Yhteensä	29132	29347	25635
Turvallisuusviestinnän kattavuus	102000		
- joista turvallisuuskoulutusta saaneet	23328		
Palo- ja pelastushälytykset	11000	9513	9362
- joista kiireellisiä	7947	6859	5905*
Ensihoidon tehtävät	50019	50531	49383
- joista A ja B-kiireellisiä	14922	19300	17426

Taulukko 1

*Palo- ja pelastushälytysten kiireellisyysluokitus on muuttunut 2020 alkaen ja kiireellisiin tehtäviin on tässä kirjattu vain A- ja B-kiireellisyiden tehtävät.

2.5 Toimintavalmiustavoitteiden täytyminen

Ensimmäisen pelastusyksikön keskimääräinen lähtöaika on hieman kasvanut, mutta keskimääräinen toimintavalmiusaika on pysynyt samalla tasolla kaikki riskiluokat sisältävässä tarkastelussa. Taulukko 2

Toimintavalmiusraportti					
Vuosi	Tehtävien lukumäärä	Lähtöaika (mmm:ss)	Ajoaika (mmm:ss)	Toimintavalmiusaika A:71:n mukaan (mmm:ss)	Toimintavalmiusaika 1. yksikön mukaan (mmm:ss)
2018	5663	2:10	7:45	9:19	8:43
2019	5659	2:16	7:34	9:11	8:56
2020	5034	2:20	7:34	9:21	8:44
Yhteensä	16536	2:15	7:38	9:17	8:52

Taulukko 2 Toimintavalmiusraportti

Riskiluokittain tarkasteltuna 1.yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaika on hieman parantunut I - riskiluokassa ja pysynyt samalla tasolla II-riskiluokassa. Ajoajat ovat hieman laskeneet ja lähtöajoissa on ollut lievää nousua. III- ja IV riskiluokan 1.yksikön toimintavalmiuisajat ovat parantuneet. Tehtävien määrässä aiempi kasvu II- ja IV-riskiluokissa on kääntynyt selvään laskuun vuodelle 2020 kaikissa riskiluokissa johtuen Korona- epidemian vaikutuksista yhteiskunnan toimintoihin. Taulukko 3 Toimintavalmiusraportti riskiluokittain

Toimintavalmiusraportti									
	Lähtöaika (mmm:ss)			Ajoaika (mmm:ss)			Toimintavalmiusaika 1. yksikön mukaan (mmm:ss)		
Riskiluokka	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
I	1:11	1:19	1:18	5:08	4:59	4:59	6:04	5:55	5:56
II	1:45	1:49	1:57	6:21	6:23	6:16	7:24	7:38	7:23
III	2:51	2:48	2:55	7:00	7:05	6:53	8:35	8:28	8:13
IV	3:35	3:43	3:42	12:54	12:01	12:02	14:25	13:56	13:27
Yhteensä	2:10	2:17	2:20	7:45	7:35	7:34	8:57	8:56	8:44

Taulukko 3 Toimintavalmiusraportti riskiluokittain

2.5.1 Palvelutasopäätöksen toimintavalmiusaikatavoitteiden toteutuminen

Palvelutasopäätöksessä asetettu ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoitteen toteutuminen tehtävittäin eri riskiluokissa ja ajan mediaanit on esitetty taulukossa 4.

Palvelutasopäätöksen toimintavalmiustavoitteet tehtävittäin eri riskiluokissa ovat täyttyneet vuonna 2020 sekä ensimmäisen yksikön osalta, että pelastustoiminnan osalta. Hyvään tulokseen on voimakkaasti vaikuttanut Korona-epidemian vuoksi tehty liikkumista koskevat rajoitukset. Vuoden 2021 alustavat tulokset kertovat toimintavalmiuden puutteista I-riskiluokassa sekä ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajoissa, että pelastustoiminnan toimintavalmiusajoissa. Toteutuman heikkenemisen aiheuttajana ovat mm. liikenteen määrän kasvaminen lähelle Koronaepidemiaa edeltävään aikaan, Tampereen keskusta-alueen muutokset, rakentaminen, väylien kapeneminen, asukaspysäköinti katujen varsille sekä jakeluliikenteen pysäköinti.

Toimintavalmiusaikatavoitteiden tähtyminen tehtävittäin eri riskiluokissa
Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)

Riskiluokka tapahtumahetkellä (2013-)	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
2018 I	983	705	58	5:32	190	136	58	10:36
2018 II	1704	270	86	7:07	498	99	83	11:28
2018 III	510	12	98	8:10	186	6	97	10:49
2018 IV	1478	0	100	13:09	665	7	99	15:32
Yhteensä	4675	987	83	7:29	1539	248	86	12:08
2019 I	917	651	58	5:33	219	153	59	10:42
2019 II	1790	290	86	7:23	556	112	83	11:29
2019 III	477	6	99	7:51	172	3	98	10:30
2019 IV	1528	0	100	12:25	753	12	98	15:04
Yhteensä	4712	947	83	7:36	1700	280	86	12:00
2020 I	852	568	60	5:30	192	146	57	10:42
2020 II	1581	200	89	7:13	509	98	84	11:32
2020 III	429	6	99	7:45	157	5	97	10:56
2020 IV	1398	0	100	12:18	715	9	99	14:57
Yhteensä	4260	774	85	7:28	1573	258	86	12:04

Taulukko 4 Toimintavalmiusaikatavoitteiden toteutuminen tehtävittäin eri riskiluokissa

Palvelutasopäätöksessä asetettu toimintavalmiuden tavoite ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan keskimääräisestä toimintavalmiusajasta on toteutunut.

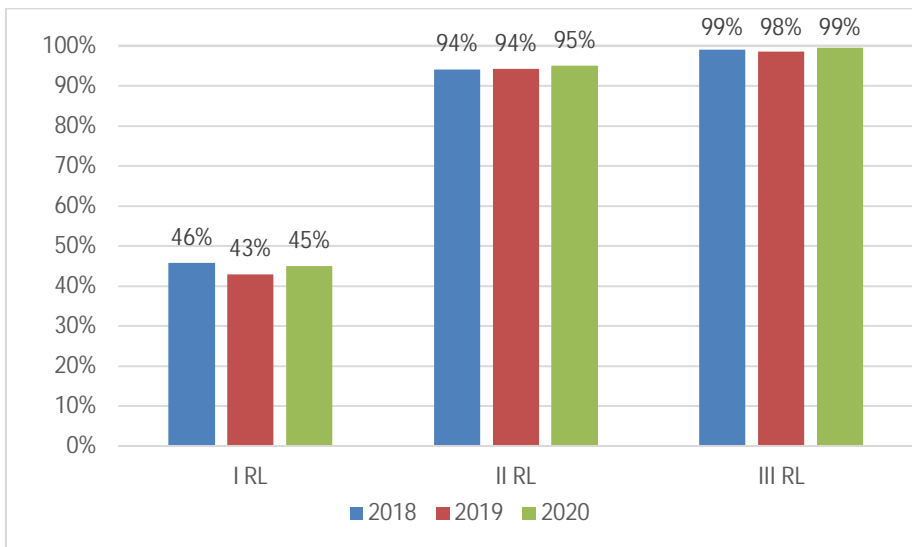
Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite oli 10:00min ja toteutuma vuonna 2018 8:55min, 2019 8:55min ja 2020 8:39min.

Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite oli 15:00min ja toteutuma vuonna 2018 13:29min, 2019 13:19min ja 2020 13:27min

2.5.2 Toimintavalmiuden toteutuminen riskiruuduittain

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa SMO16/2012 toimintavalmiutta tarkastellaan myös riskiruutukohtaisesti. Vähimmäistavoitteena suunnitteluohjeessa on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä. Lisäksi pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täytyä vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

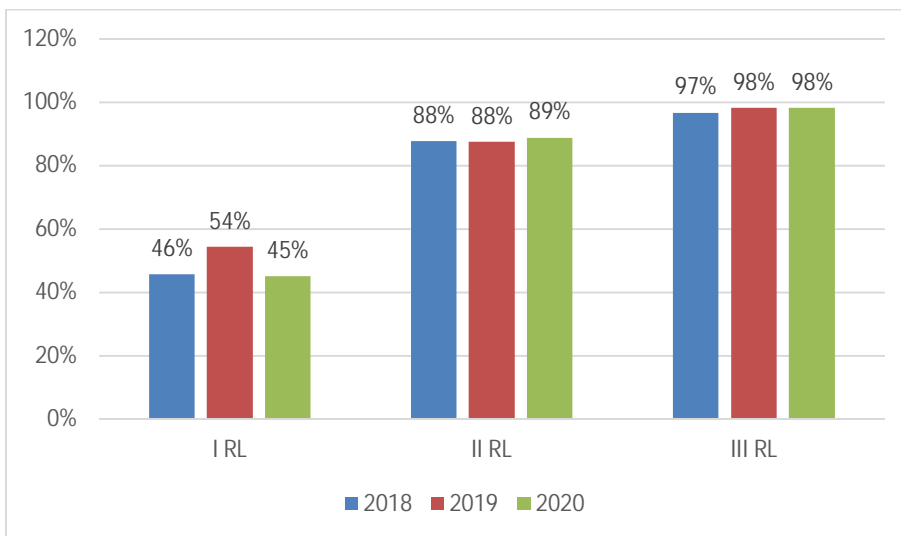
Taulukko 5 Ensimmäisen yksikön riskiruutukohtainen TVA-aikojen toteutuma vuosina 2018-2020.

Riskiruuduittain mitattuna ensimmäisen yksikön I-riskiluokan toteutuma on laskenut alle pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen vaatiman tason (50 %) vuonna 2018.

I-riskiluokan ruuduista 16/35 on tavoitettu vähintään 50%:ssa ruutukohtaisista tehtävistä vuonna 2018. Vuonna 2019 50 % tavoitetaso saavutettiin 15/35 ruudussa ja vuonna 2020 18/40 ruudussa. Riskiluokissa II ja III vaatimustaso ylitty selvästi vuosina 2018 - 2020.

Riskiruuduittain mitattuna pelastustoiminnan I-riskiluokan toteutuma on laskenut alle pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen vaatiman tason (50 %) vuonna 2018.

I-riskiluokan ruuduista 16/19 pelastustoiminnan TVA-tavoite on saavutettu vähintään 50 %:ssa ruutukohtaisista tehtävistä vuonna 2018. Vuonna 2019 50 % tavoitetaso saavutettiin 19/35 ruudussa ja vuonna 2020 18/40 ruudussa. Riskiluokissa II, III ja IV vaatimustaso ylitty selvästi vuosina 2018 - 2020.

Taulukko 6 Pelastustoiminnan riskiruutukohtainen TVA-aikojen toteutuma 2018-2020

2.6 Toiminnan muutokset 2018 - 2020

Turvallisuusviestinnän kehittämisessä avainsanoja ovat olleet vuorovaikutteisuus ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Vuorovaikutteisuutta lisättiin muun muassa ottamalla turvallisuusviestinnässä käyttöön mobiilipelejä ja pakohuonepeli. Viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa tehty yhteistyötä on laajennettu; 112-päivä toteutetaan yhteistyössä 12 muun toimijan kanssa ja yhteistyö nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa on poikunut uusia toimintamuotoja.

Pelastuslaitos on osallistunut maakuntaudistuksen valmisteluun valtakunnan ja maakunnan tasolla vuosina 2017 - 2018 useissa työryhmässä ja valmistelu on jatkunut Pirkanmaan hyvinvointialueen ennakoivassa valmistelussa. Kansallisen pelastustoimen kehittämishankkeen työskentelyyn pelastuslaitos on myös osallistunut useassa valmistelutyöryhmässä ja hankkeessa vuodesta 2017 lähtien ja työ on jatkunut.

Pelastuslaitos on ollut mukana kansallisessa tietoturvahankkeessa, joka on päätynyt vuonna 2020. Tietoturvallisuuden kehittämistä on jatkettu pelastuslaitoksella osana päivittäistyötä. Tilaturvallisuutta on parannettu ja sitä jatketaan uusimalla useilla paloasemilla lukitus- ja avainten hallintajärjestelmä. Vierailijoiden kirjaus paloasemilla on ohjeistettu ja otettu vakituiseksi käytännöksi. Pelastuslaitoksen henkilöstö on suorittanut Pelastusopiston ylläpitämässä Koulumaali -moodlessa tietoturvakurssin. Pelastuslaitoksen asiakkaiden tietosuojaa kehitetään ottamalla käyttöön sähköinen asiointipalvelu, joka käyttää Suomi.fi -tunnistusta.

Valmiuspaloasemien varautumista oman toiminnan jatkuvuuteen on kehitetty. Paloasemien energiansaanti on varmistettu 14 paloasemalla.

Altistumisen ehkäisyn ja Puhdas paloasema -hankkeen toimintamalleja ja rakenteita on jalkautettu paloasemille ja sopimuspalokunnille. Kangasalan koulutuspaloseman käyttöönoton jälkeen on voitu toteuttaa lähes altisteetonta harjoittelua autenttisen kaltaisessa ympäristössä. Koulutustoiminta on aloitettu ja toimintamallien kehittäminen jatkuu. Uudella paloasemalla on käynnistetty teknisen puolen verstaas-, viestiväline- ja logistiikkatoiminnot.

Pirkanmaan Alueellinen riskiarvio on valmisteltu yhdessä tärkeimpien maakunnallisten toimijoiden kanssa. Riskiarviotyötä on jatkettu tekemällä organisaatiokohtaiset häiriötilanteiden toimenpidekortit poikkihallinnollisena työryhmätyönä vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Kehittämisyksikössä toimii osaamiskeskus, joka perustettiin kesäkuussa 2021. Osaamiskeskuksen tehtävänä on pelastuslaitoksen osaamisen hallinta, arviointi ja kehittäminen yhdessä vastuualueiden kanssa sekä turvallisuuskoulutuksen ohjaus ja koordinointi.

Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan on otettu käyttöön uusi jatkuvan seurannan toimintamalli ja sitä tukeva riskienhallinnan ohjelmisto. Riskiarviointi ja riskiprofiilin päivitys on osa vuosisuunnittelua ja toiminnan raportointia.

Työvuorojen HR-suunnitteluun on hankittu uusi tietojärjestelmä, jonka käyttöönottoprojekti on käynnissä ja ohjelmisto otetaan tuotantokäyttöön helmikuussa 2022.

Uudistunut palomuseo on otettu käyttöön Tampereen keskuspalosemalla syksyllä 2019.

Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma ja Panssariprikaatin ja Pirkanmaan pelastuslaitoksen välinen yhteistoimintamuistio on päivitetty 2019. Pirkanmaan pelastuslaitos ja Pirkanmaan kunnat ovat osallistuneet 2017 - 2019 kahteen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston valmiusharjoitukseen. Kaikkien Pirkanmaan kuntien kanssa käytiin kahdenväliset tapaamiset koskien kuntien ja pelastuslaitoksen varautumista.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja pelastuslaitos ovat solmineet yhteistoimintasopimuksen ensihoitopalveluiden ja pelastustoimen varautumisesta suuronnettomuus- ja erityistilanteisiin ja ovat yhteistyössä kehittäneet 24/7 valmiudessa olevan erityistilanneyksikön. Yksiköllä varaudutaan päivittäistoiminnan tukemiseen muun muassa nopean hoito- ja suojapaikan saamiseen tilannepaikalle, usean potilaan yhtäaikaisten hoitamisen hoitovälineisiin, potilaiden hoitoon kylmissä olosuhteissa, onnettomuuspaikan eristykseen sekä ensihoidon henkilöstön suojautumiseen erityistilanteissa. Yksikön toiminta-alueena on koko Pirkanmaa.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja Sisä-Suomen poliisilaitos ovat keskenään sopineet sosiaali- ja terveysministeriön antaman ohjeen mukaisesta taktisesta ensihoidosta. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja pelastuslaitos ovat yhdessä sopineet taktisen ensihoitovalmiuden ylläpidosta ja toteutuksesta. Taktisella ensihoidolla (TEMS) tarkoitetaan poliisin alaisuudessa toimivaa ensihoitojärjestelmää, jolla terveydenhuollon asiantuntemus ja erityisosaaminen tuodaan turvallisesti paikalle poliisin vaativissa tilanteissa ja erityistilanteissa.

Lisäksi on sovittu Infektioambulanssivalmiuden ylläpidosta, jonka toiminnolla mahdollistetaan poikkeustilanteissa tartuntavaarallisten potilaiden kuljetukset, samoin on sovittu varayksiköiden valmiuksien ylläpidosta. Näiden yksiköiden käytöstä sovitaan erikseen aina tapauskohtaisesti.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja pelastuslaitos ovat sopineet myös yhteisestä koulutusambulanssista ja koulutusasioissa tehdään päivittäistä ja tiivistä yhteistyötä Pirkanmaan laajuisesti.

2.6.1 Muutokset paloasemaverkoston toimintavalmiudessa

Kangasalan vpk:n uudet tilat VT 12 eteläpuolelle Atrakuja 4 otettiin käyttöön marraskuussa 2018. Hämeenkyrön uusi paloasema Kyröskoskella, johon siirtyvät Hämeenkyrön Kirkonkylän vpk,

Kyröskosken vpk sekä Hämeenkyrön vakinaisen paloaseman yksiköt otettaneen käyttöön jo vuoden 2021 lopulla. Paloasemahankkeita on tällä hetkellä suunnittelussa Urjalassa, Tampereen Tesomalla sekä Nekalassa. Näistä hankkeista tarkemmat tiedot esitetään kehittämissuunnitelmassa.

2.7 Toiminnan tavoitteiden ja suorituskyvyn arviointi

2.7.1 Onnettomuuksien ehkäisy Pirkanmaalla

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn tehtävät hoidetaan Pirkanmaan pelastuslaitoksella sekä onnettomuuksien ennaltaehkäisyn yksikön että pelastustoiminnan vastualueen henkilöstön toimesta. Myös muu henkilöstö osallistuu tehtävien hoitoon tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn yksikön keskeisiä tehtäviä ovat onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä yleinen ohjaus, maankäytön ja rakentamisen ohjaus- ja asiantuntijatehtävät, pelastustoimelle kuuluvat vaativat valvontatehtävät, paikalliseen turvallisuustyöhön osallistuminen, palontutkinta ja turvallisuusviestinnän tehtävät osaltaan. Tehtävien

hoitamiseksi yksikössä on valvontapäällikön virka, seitsemän johtavan palotarkastajan virkaa ja 19 palotarkastajan virkaa. Pelastustoiminnan vastualueen tehtäviin kuuluu turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan toteutus osaltaan sekä tietyt valvontatehtävät, kuten yleisötilaisuuksien ja tapahtumien valvonta, pientalojen valvonta sekä yritys- ja laitoskohteiden valvonta tarkoituksenmukaisilta osin.

Ohjausta ja neuvontaa suoritetaan käytännössä monilla eri toimintatavoilla ja se kuuluu jokaisen työntekijän toimenkuvaan tehtävän edellyttämässä laajuudessa. Kuntalaisten yleistä ohjausta ja neuvontaa varten pelastuslaitoksella on tavoitettavissa päivystävä palotarkastaja arkisin klo 8.30 – 12.00. Virka-ajan ulkopuolella ohjausta ja neuvontaa antaa tarvittaessa päivystävät palomestarit sekä muu pelastus- ja valvomohenkilöstö. Ohjaus ja neuvonta ovat keskeisessä roolissa myös pelastuslaitoksen valvontatoiminnassa, viranomaisyhteistyössä ja asiantuntijatoiminnassa sekä turvallisuusviestinnässä. Opastavaa turvallisuustietoa on saatavilla pelastuslaitoksen internetsivuilla sekä sosiaalisessa mediassa.

Turvallisuusviestintä jaetaan turvallisuuskoulutukseen, -neuvontaan ja -vuorovaikutukseen. Turvallisuusviestintää tekevät osaamiskeskuksen, onnettomuuksien ennaltaehkäisyn ja viestintäyksikön henkilöstö.

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen, oikeiden toimintatapojen opettaminen sekä hyvän turvallisuuskulttuurin edistäminen. Neuvomalla, opastamalla ja kannustamalla voidaan muuttaa asenteita ja sitä kautta saada pysyviä muutoksia toimintoihin. Tavoitteena on saada jokainen ottamaan vastuu omasta turvallisuudestaan sekä huolehtimaan läheisten ja lähiympäristönsä turvallisuudesta. Turvallisuusviestinnässä hyödynnetään nykyaikaisia keinoja ja sovelluksia, mutta jalkaudutaan myös kohtaamaan ihmisiä kasvokkain.

Turvallisuuskoulutuksen kautta tavoitetaan vuosittain eri kohderyhmiä.

Turvallisuuskoulutusta annetaan julkisten organisaatioiden henkilökunnalle sekä muille valituille kohderyhmille. Näitä ovat esimerkiksi lapset ja nuoret, jotka saavat Tulikettu-turvallisuusopetusta neljä kertaa koulupolkunsa aikana (esikouluikäiset, 2.-, 6.- ja 8.-luokkalaiset), maahanmuuttajat sekä muut poistumisturvallisuuden tai paloturvallisuuden kannalta erityisryhmiin kuuluvat. Turvallisuusviestintätyötä tekevät viestintäyksikön henkilöstön lisäksi onnettomuuksien ennaltaehkäisy-yksikön (turvallisuuskoulutukset, yleisötapahtumat) ja pelastustoiminnan (Tulikettu-koulutukset) henkilöstö. Yleisötapahtumissa on ollut mukana myös ensihoitoyksikön henkilöstöä.

Kehittämissyksikön osaamiskeskus vastaa turvallisuuskoulutuksen koordinoinnista ja ajantasaisesta opetusmateriaalista. Koulutusten toteuttamiseen osallistuvat myös muiden yksiköiden henkilöstö.

Turvallisuusvuorovaikutus tarkoittaa kanssakäymistä kansalaisten kanssa joko kasvatusten tai sosiaalisen median kanavia hyödyntäen. Suurelle yleisölle tarkoitettuja yleisötapahtumia ovat vuosittain toistuvat valtakunnalliset kampanjat, messut sekä muut yleisötapahtumat. Pelastuslaitos on toiminut yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tapahtumien järjestämisessä tai osallistunut toisen organisaation järjestämään tapahtumaan.

Turvallisuusvuorovaikutusta tapahtuu myös sosiaalisen median kanavien välityksellä. Facebookin, Instagramin, Twitterin ja Youtuben tilien ja profiilien kautta saadaan miljoonia näyttökertoja vuodessa. Turvallisuusviestinnän lisäksi näiden kanavien kautta on tehty imagoviestintää ja pelastuslaitoksen toiminnan esittelyä.

Lapsille ja nuorille on annettu turvallisuuskasvatusta myös TV-ohjelmien kautta. Pelastuslaitos on ollut vuosittain mukana lapsille ja nuorille tarkoitetuissa TV-ohjelmissa ja sitä kautta turvallisuusasioita on saatu esille valtakunnan televisiossa.

Pelastuslaitos tilastoi kuukausittain sähköisen viestinnän kävijämääriä sekä kävijöiden kanssa käymiä vuorovaikutustilanteita. Vuonna 2020 pelastuslaitoksen sähköisen viestinnän käyntimäärä (kattavuus) oli 4,7 miljoonaa. Erilaisia vuorovaikutustilanteita (vaikuttavuus) - viestien jakamista, kysymyksiä, kilpailuun osallistumisia ym. kontakteja - oli lähes 370 000.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän suorituskyky on riskiarvioinnin perusteella riittävä. Toimintaa on kehitetty yhteistyötä laajentamalla, uusia toimintamalleja ja tekniikoita hyödyntämällä sekä turvallisuusviestintää kohdentamalla. Myös turvallisuusviestintään käytettävää resurssia on lisätty.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn vaikuttavuutta ja tehokkuutta on pyritty parantamaan tarkastelemalla tehtävien organisointia, resursointia ja toimintatapoja. Pirkanmaan alueellinen kehittyminen, näköpiirissä olevat toimintamallien muutokset sekä tavoitteet toiminnan vaikuttavuuden

parantamiseen edelleen edellyttävät kuitenkin lisäresursointia päätoimiseen onnettomuuksien ehkäisyyn henkilöstöön lähitulevaisuudessa.

2.7.2 Pelastustoiminta

Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin

Pelastustoiminnan muodostelmia ovat yksikkö, pelastusryhmä, pelastusjoukkue, pelastuskomppania ja pelastusyhtymä. Muodostelmat koostuvat henkilöstöstä, johtajasta sekä onnettomuustyypin edellyttämästä ajoneuvoista ja kalustosta.

Pelastuslaitoksella on tällä hetkellä 16 paloasemaa välittömässä ympärivuorokautisessa valmiudessa, jossa vähintään seuraava pelastustoiminnan toimintavalmius:

- Kolme päivystävää palomestaria (yksi tilanne- ja johtokeskuksessa ja kaksi kentällä.) Em. lisäksi vapaamuotoisessa varallaolossa päivystävä palomestari P30 sekä päivystävä päällikkö P20.
- 17 pelastusyksikköä, joista 12 vahvuudella neljä (paloesimies ja kolme henkilöä).
- Tukiyksiköt:
  - Kuusi puomitikasajoneuvoa ja yksi tikasajoneuvo, yksi säiliöajoneuvo, sekä raivausajoneuvo, kukin vahvuudella yksi henkilö
- Vuorossa on yhteensä kuusi vesisukeltajaa sijoitettuna Keskuspaloasemalle ja Valkeakoskelle
- Kaksi veneen kuljettajaa veneilykauden aikana,
- vaarallisten aineiden tehostettu valmius (Nokia) sekä
- korkeanpaikan tehostettu valmius (Hervanta)

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön minimivahvuus on 83 henkilöä. Luku sisältää kolme päivystävää palomestaria, joista kahdella on kuljettaja, päivystävä päällikkö sekä tilannekeskuksen henkilöstö (Tike P3 ja päivystäjä). Tähän lukuun sisältyy pelastustoiminnan vastuualueelta ensihoitoon osallistuvat henkilöt, muttei ensihoidon henkilöstön perusvahvuutta.

Pelastustoiminnan Vuonna 2022 aloitettua uuden johtamismallin toimintaa arvioidaan ja tehdään tarvittavia muutoksia toimintamallien yhtenäistämiseksi, osaamisen kehittämiseksi, työaikajärjestelmien yhtenäistämiseksi sekä vastuualueiden työn ohjaamiseksi.

Pelastuslaitoksen osaamistarpeita ja henkilöstön osaamista kartoitetaan ja kehitetään osaamisen ylläpidon ja hallinnan järjestelmiä.

Kangasalan paloasemasta on muodostunut koko Pirkanmaan alueen henkilöstön osaamiskeskus ja sen kehittämistä jatketaan edelleen monipuolisemmaksi vastaamaan toimintaympäristön muutoksia.

Henkilöstön työkyvystä pidetään huolta arvioimalla työn riskejä, varhaisen puuttumisen malleilla, fyysisen kunnon testauksella, työterveystarkastuksilla, kuntouttavilla toimenpiteillä ja tukemalla työhyvinvointia. Pirkanmaan pelastuslaitoksen vuorotyötä tekevän henkilöstön miehitysohjeessa on huomioitu mahdolliset työrajoitteiset tehtävät, joihin voidaan tilapäisesti sijoittaa henkilö esim. kuntoutumisen ajaksi.

Tilanne- ja johtokeskuksen toimintaa, tiloja ja tietojärjestelmiä arvioidaan ja kehitetään huomioiden valtakunnalliset ja paikalliset kehityssuunnat ja -tarpeet. Yhteistyö tilannekuvan muodostamisessa tiivistyy huomioiden uusi perustettava hyvinvointi alue sekä YTA-alueet.

Paloasemaverkoston, kaluston ja henkilöstöresurssin määrän ja sijoituksen tarkoituksenmukaisuutta tarkastellaan toimintaympäristön muutoksien (katuinfra rakentaminen, yleisötilaisuudet yms.) ja riskikartoitusten perusteella.

Vuorotyötä tekevän henkilöstön miehitysohje toimii ohjeena resurssien sijoittelussa. Valmiussiirto-ohje tukee resurssien sijoittelua poikkeustilanteissa.

Sopimus- ja toimenpidepalkkaisten palokuntien kanssa luodaan järjestelmä, jossa huomioidaan em. palokuntien tuottama palvelu esim. erikoistumisen kautta. Tällä voidaan tukea pelastustoimintaa sellaisissa asioissa, joihin vakinaisen henkilöstön resursseja ei ole tarkoituksenmukaista käyttää. Sopimushenkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä ja palokuntien toimintakykyisyyttä pyritään yleisesti jatkossa pitämään yllä, ja kehittämään, huomioiden valtakunnallinen ohjaus.

Toiminnan tavoitteet toteutuvat pelastustoiminnan päivittäisissä tilanteissa ja suorituskyky on riittävällä tasolla pois lukien ensimmäisen pelastusyksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaika joissakin Tampereen kaupunkialueen I-riskiluokan ruuduissa. Rungas rakentaminen ja tiivistyvä kaupunkirakenne sekä rakentamisen aikaiset muutokset kulkuväylissä ja liikennemäärissä ovat aiheuttaneet ajoaikojen pidentymistä. Palvelutasopäätöskauden aikana toimintavalmiusaika pyritään hallitsemaan painopistealueilla ns. satelliittipelastusyksiköllä, joka voi olla ns. kevytyksikkö- tai normaali pelastusyksikkö.

Varautuminen häiriötilanteisiin

Paloasemakohtaiset valmiudet toimia myös pitkäkestoisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa on suunniteltu. Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma on laadittu ja se päivitetään vuosittain. Pirkanmaan kuntien varautumista on tuettu vuosittaisten neuvottelutilaisuuksien lisäksi kuntakohtaisella tapaamisella kaikissa kunnissa. Valmiussuunnitteluyksikössä on päätoiminen henkilöstöresurssi kolme henkilötyövuotta. Häiriötilanteisiin varautumisen painopisteenä on ollut oman toiminnan varmistaminen ja kuntien tukeminen varautumisessa. Suorituskykyä voidaan kehittää edelleen nykyisillä resursseilla.

Poikkeusolot

Valmiuslain 3§ 1 ja 2 kohdan mukaisissa poikkeusoloissa perustettavia väestön-suojelumuodostelmia koskevat suunnitelmat on muokattu omaksi kokonaisuudekseen. Poikkeusolojen suunnittelua jatketaan valtakunnallisen suunnittelurakenteen mukaisesti.

Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat

Yhteistoimintasuunnitelmia muiden viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten osallistumisesta pelastustoimintaan sekä pelastuslaitoksen antamasta virka-avusta laaditaan ja päivitetään tarpeen mukaan. Öljyntorjunnan suunnittelua ja kalustoa ylläpidetään riittävällä tasolla suhteessa alueellisiin uhkiin.

Pelastustoiminnan erityistilanteiden valmius

Pelastustoiminnan erityistilanteiden valmius on tavoitteiden mukainen ja sitä ylläpidetään ja kehitetään riskien arvioinnin mukaisesti. Pelastussukellustoiminnan järjestelyt ja savusukellusvalmius riskialueittain pidetään riittävällä tasolla. Savusukelluksen toimintavalmiuden suunnittelun perusteena käytetään sitä, että joukkuelähtö pystyy suorittamaan savusukellusta turvallisesti. II-riskiluokassa savusukellus voidaan aloittaa pääsääntöisesti pelastustoiminnan tavoiteajassa ja I-riskiluokassa pääsääntöisesti ensimmäinen pelastusryhmä voi aloittaa savusukellustoiminnan pelastustoiminnan tavoiteajassa.

Erityistilanteisiin liittyy yhdessä PSHP:n kanssa yhteistyössä hankittu erityistilanneyksikkö (081), joka resursoidaan pelastus- ja ensihoitohenkilöstöstä joka työvuorossa. Edellä mainitun yksikön lisäksi palvelutasopäätöskauden aikana suunnitellaan suuronnettomuusvalmiuden erityisyksiköiden (081, 239 ja Lempäälän paloaseman suuronnettomuuskontti) saumaton yhteistyö. Valmiutta voidaan käyttää myös päivittäisonnettomuuksissa huollon tai vastaavan apuna.

Palvelutasopäätöskauden aikana kehitetään CBRNE valmiutta. Kehittämishanke toteutetaan yhdessä Satakunnan pelastuslaitoksen kanssa.

Pelastuslaitoksen tuottaman TEMS- toiminnan tueksi kehitetään teknistä pelastustoimintaa, tai muuta toimintavalmiutta, jolla voidaan vastata erityyppisten rakennusten (maalainen tai korkea rakentamisen) tuomiin haasteisiin (räjähdä, sortuma tai muu vastaava onnettomuus / pelastustoiminta). Esimerkiksi Drone-toiminnan kehittäminen osana poikkeavia pelastustehtäviä.

Vaarallisten aineiden torjuntavalmiutta tarkastellaan jatkuvasti ja päivitetään "Vaarallisten aineiden torjunta Pirkanmaalla"-dokumenttia. Dokumentista löytyy tarkemmin vaarallisten aineiden torjunnan järjestelyt ja niihin vaikuttava riskikartoitus. Vaarallisten kemikaalien torjuntavalmiutta on palvelutasokaudella parannettu.

Vesipelastuksen toimintavalmius on järjestetty siten, että koko Pirkanmaan alueella pintapelastus voidaan aloittaa enintään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä. Varsinainen vesisukellusvalmius (1 - 2 tason valmius) on pidetty yllä vesipelastuksen palvelutasopäätöksessä (2/2007) määritellyillä riskialueilla. Tulevalla palvelutasokaudella tulee päivittää vesipelastuksen riskikartoitus ja laatia suunnitelma vesipelastuksen toteuttamisesta. Sukellustoimintaa on tarkoituksenmukaista jatkaa kahdella paloasemalla (Keskuspaloasema ja Valkeakoski) ja muualla pintapelastustoimintaa kehittämällä, mm. kelirikkoajan liikkumisvälineet ja tekniset katselulaitteet.

3. Riskien ja uhkien arviointi

3.1 Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutoksia on tarkasteltu alueen yhdyskuntarakenteen kehityssuuntien ja uhkien arvioinnin näkökulmista riskialuemuutosten, Pirkanmaan maakuntastrategian ja Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman pohjalta.

Huomioitavaa on myös ilmaston muutoksesta johtuvat sääolosuhteet ja niiden aiheuttamat luonnontapahtumat, joihin varautuminen edellyttää tarkempaa suunnittelua torjuntatoimenpiteistä, materiaalisesta valmiudesta sekä koulutustarpeiden arvioinnista. Nopeasti muuttuvat sääolosuhteet, lumi, sade, tuuli, kuivuus, metsä ja maastopalot aiheuttavat toimintamallien, kaluston ja koulutuksen uudelleen arviointia tulevaisuudessa.

Sisäisessä riskikartoituksessa on edellä mainittujen riskien lisäksi tullut esille uhkakuvat ammattikoulutetun henkilöstön saatavuudesta ja alueelliset rekrytoinnin ongelmat.

Uhkien arvioinnissa käytetään alueiden riskiluokkien määrittelyä, riskikohteiden, onnettomuustyyppien ja tapahtumien onnettomuusriskien määrittelyä onnettomuuden todennäköisyyden ja seurausvaikutusten perusteella sekä onnettomuusuhkien arviointia tapahtuneiden onnettomuuksien perusteella.

Pelastustoiminnan voimavarat mitoitetaan siten, että niillä pystytään toimimaan tehokkaasti onnettomuustilanteissa ja varautumaan pitkäkestoisissa tilanteissa valmiuden nostoon sekä tarvittaessa kaluston ja henkilöstön valmiussiirotiin. Uhkien arviointi sovitetaan yhteen onnettomuuksien ehkäisyä ohjaavan valvontasuunnitelman kanssa soveltuvin osin.

Uhkien arviointi muodostuu kolmesta osasta:

- Pelastustoiminnan toimintavalmiuden määrittämiseksi pelastustoimen alueet jaetaan riskiluokkiin käyttäen regressiomallia ja riskiluokan määrittäviä onnettomuuksia.
- Tunnistetaan sellaiset onnettomuustyyppit sekä yksittäiset riskikohteet, tapahtumat ja yleisötilaisuudet, joiden varalta tarvitaan erityisiä järjestelyjä.

Seurataan onnettomuusuhkien, onnettomuuksien lukumäärän ja syiden kehitystä sekä tehdään sen perusteella johtopäätöksiä tarvittavista toimenpiteistä

3.2 Muutokset riskialueissa

Riskiluokkien perusteena käytetään regressiomallilla määritettyä riskitasoa, jossa käytetään asukaslukua, kerrosalaa ja niiden yhteisvaikutusta. Mallin avulla ennustetaan riskitaso kullekin 1km X 1km ruudulle. Regressiomallin määritetyt riskitasot ovat:

I-Riskiluokka Riskitaso ≥ 1

II Riskiluokka $0,25 \leq \text{Riskitaso} < 1$

III Riskiluokka $0,1 \leq \text{Riskitaso} < 0,25$

IV Riskiluokka Riskitaso $< 0,1$

Riskiluokkien määrittely pohjautuu nykyisen palvelutasokauden valmistelussa käytettyyn tilastoaineistoon, eikä muutoksia ruutujen riskiluokkiin ole tehty. Tilastoaineistona riskiluokkien määrittelyssä on rakennustietokannan tiedot 31.12.2018 tilanteen mukaan. Väestötietoina ovat väestötietokannan tiedot 31.12.2018 tilanteen mukaan ja onnettomuustilastotiedot Pronto-onnettomuustilastosta vuosilta 2014 - 2018.

Riskiluokkien määrittelyssä tarkastellaan regressiomallin lisäksi tapahtuneita kiireellisiä onnettomuuksia. Tarkastelussa arvioidaan ne riskiruudut, joissa on tapahtunut riskiluokan määrittäviä onnettomuuksia viiden vuoden seurantajaksolla keskimäärin vähintään kaksi kappaletta vuodessa. Määrittävät onnettomuudet ovat rakennuspalot ja -vaarat, muut tulipalot, liikenneonnettomuudet, sortumat ja sortumavaarat, räjähdykset ja räjähdysvaarat, vaarallisten aineiden onnettomuudet ja kiireelliseksi luokitellut ihmisten pelastustehtävät.

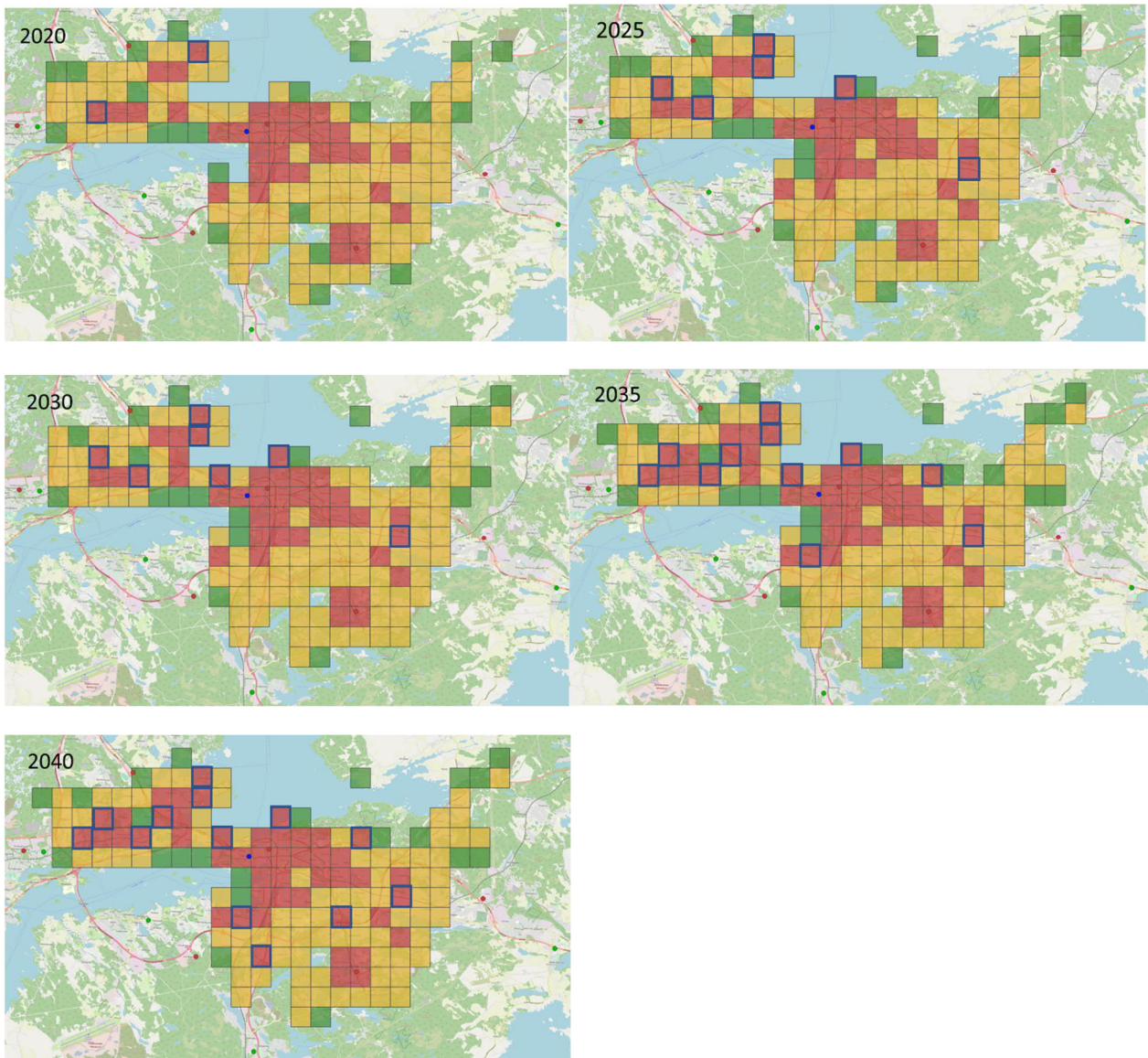
Pelastuslaitos voi arvioinnin perusteella korottaa riskiluokkia ruuduittain tapahtuneiden onnettomuuksien perusteella seuraavasti:

- Mikäli 5 vuoden seurantajaksolla $n \geq 10$, ruutu voidaan korottaa riskiluokkaan 1 ja mikäli 5 vuoden seurantajaksolla $2 \leq n < 10$, ruutu voidaan korottaa riskiluokkaan II, missä n = riskiluokan määrittävien onnettomuuksien lukumäärä vuodessa.

Eryteisesti tätä tarkastelua käytetään rajatapauksissa, kun riskiluokka asukasluvun, kerrosalan ja niiden yhteisvaikutuksen avulla määritettynä on muuttumassa. Onnettomuusuhkien määrittelytyössä hyödynnetään onnettomuuksien syiden arvioinnissa ja selvittämisessä saatuja tietoja.

Nyt esillä oleva riskien ja uhkien arviointi keskittyy Tampereen kaupunkiseudun ennakoitaviin muutoksiin. Muun Pirkanmaan osalta arvioinnissa on huomioitu kuntien suunnitelmat ja maakuntastrategia, joissa ei lyhyellä aikavälillä ole tapahtumassa olennaisia muutoksia. Aiempina vuosina paloasemaverkoston uudistaminen on painottunut kaupunkiseudun ulkopuolelle.

Tampereen kaupungin kaavoitusohjelman 2040 suunnittelutietoja on käytetty riskiluokkien muutosten ennakoinnissa viiden vuoden portailta. Ennakointitietojen perusteella voidaan ennustaa pelastustoimen tulevaisuuden palvelutarpeita ja ohjata kehittämistoimenpiteitä riskiluokkamutosten mukaan.

Kuvio 1 Tampereen kaupungin ennakoitavat riskiruutumutokset kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040 pohjalta

3.3 Pirkanmaan maakuntastrategia 2040 ja sen mukaiset ohjelmat

Maankäytön perusratkaisut määrittävät aluerakenteen strategisen tavoitekuvaan, jota maakuntakaavan ohjausvaikutuksen lisäksi edistetään ohjelmallisilla toimenpiteillä. Maakuntakaavassa tiivistyvän ydinkaupunkiseudun ja seutukeskusten lisäksi painottuu maakunnan eteläinen, pääradan suuntainen kasvu. Aluekehityksen ajurina on Suomen kasvukäytävä -kehitysvyöhykkeen kasvu ja potentiaali. Ydinkaupunkiseudulla edistetään kahden uuden alakeskuksen syntymistä erityisesti Tampereen ja Lempäälään välisellä alueella. Maankäytön suunnittelussa varaudutaan läntisen ratayhteyden toteuttamiseen ja järjestelyratapihan siirtoon. Myös Puskiasten oikaisun (VT 3) ja 2-kehän toteuttamiseen valmistaudutaan.

Ydinkaupunkiseudulla maankäytön ja liikenteen kehittämisen tarkoituksena on tiivistää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa nykyisiä kuntakeskuksia sekä edistää vahvoihin joukkoliikennevyöhykkeisiin perustuvaa liikkumista. Elinkeinoelämän kehittäminen tukeutuu erityisesti valtatie 3, kehäteiden ja lentokentän alueen ympäristöön. Kaupunkiseudulla edistetään toimintojen sekoittuneisuutta, mutta toisaalta keskitytään myös profiloituneisiin, korkean osaamisen työpaikka-alueisiin. Kaupunkiseudun kehittämisen lähtökohdaksi otetaan myös lentokentän alueen kansainväliset yhteydet sekä sen tarjoamat logistiset ja monipuolisen yritystoiminnan mahdollisuudet.

Eteläisellä Pirkanmaalla kehittämisen tavoitteena on vahvistaa ja tiivistää alueen kuntakeskuksia. Kehittämisen painopiste on pääradan asemaseuduilla Akaan Toijalassa ja Viialassa. Valkeakoskea kehitetään alueen seutukeskuksena. Maantie 130 välillä Marjamäki-Valkeakoski on myös aluekehityksen painopistealuetta. Pälkäneen kehittyminen tukeutuu valtatiehen 12 ja Kangasalaan.

Lounaisen Pirkanmaan maankäyttöä kehitetään seutukeskusta ja tieverkkoa kehittämällä. Vahvana seutukeskuksena kehitetään Sastamalan Vammalan keskustaajamaa. Alueen joukkoliikenne tukeutuu erityisesti linja-autoliikenteeseen, mutta jossain määrin myös rautatiehen.

Luoteisen Pirkanmaan elinkeinojen kehittämisen ajuri on valtatie 3:een perustuva kehitysvyöhyke, jossa ratkaisevana liikennehankkeena on Hämeenkyrönväylän toteutuminen osana Helsinki - Tampere - Seinäjoki käytävän jatkokehittämistä. Parkanoa kehitetään raideliikenteeseen tukeutuvana seutukeskuksena. Hämeenkyrönväylän rakentaminen on käynnissä.

Pohjoisen Pirkanmaan maankäytön kehittämisessä hyödynnetään olemassa oleva raideinfrastruktuuri ja monikeskuksinen yhdyskuntarakenne. Seutukeskuksena kehitetään Mänttä-Vilppulaa ja Oriveden roolina korostuu toimiminen raide- ja maantieliikenteen terminaalipaikkana. Kehitettävänä päätienä on valtatie 9. Muuten pohjoisella Pirkanmaalla tukeudutaan olemassa olevaan liikenneverkkoon ja tuetaan sen ylläpitoa. Kuntakeskuksia vahvistetaan profiloituneina palvelukeskuksina ja maaseudun kehitysedellytykset turvataan. Elinkeinoelämän kehittäminen perustuu seudullisiin vahvuusaloihin. Erityistä yritystoimintapotentiaalia on luonnonvaratalouden aloilla.

Keskeiset maakunnalliset infrastruktuurihankkeet strategiakaudella (>20 vuotta):

- Valtatien 3 Puskiaisten oikaisu.
- Tampereen 2-kehä (lentokenttä-Sääksjärvi-Hervanta-Kangasalan Lentola-(9-tie).
- Uusi henkilöliikenteen asema Tampereen keskustan eteläpuolelle.
- Tampereen läntinen ratayhteys.
- Tampereen järjestelyratapihan siirto.
- Kahden uuden kaupunkiseudun alakeskuksen sijoittaminen ja kehittäminen pääradan varressa Tampereen ja Lempäälän välillä.

Tampere-Pirkkalan lentoaseman kehittäminen Sisä-Suomen solmuasemana ja maakunnan kansainvälistymisen moottorina. Lentoaseman kytkeminen henkilö- ja tavaraliikenteen verkkoon.

Yhdyskuntarakentamisen kasvusuunnat ja liikenneverkkojen rakentaminen tulee huomioida pelastustoimen palveluita ja palveluverkkoa kehitettäessä osana toimintaympäristön ja riskien arviointia ja toiminnan suunnittelua.

3.4 Palvelutasokaudella esiin tulleet uudet riskitekijät

Tampereen Kansi-Areenan rakennustyöt ovat siirtyneet kannen päällä tapahtuvaan rakentamiseen ja rakennustyömaan laajuus on kasvanut. Kannen päälle ja Sorin puolelle rakentuu sekä Areena-hotelli kompleksi, että muita korkeita rakennuksia. Rakentaminen tiivistyy radan varressa keskustassa ja sen eteläpuolella järjestelyratapihan ympäristössä.

Raitiotien rakentaminen ja raideliikenteen käynnistyminen ovat tuoneet mukanaan uusia riskitekijöitä raitiotiereiteillä olevien kohteiden saavutettavuuteen ja raideliikenteen onnettomuusvaikutuksiin.

Rantatien tieliikennetunneli Tampereella otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa. Kohde on varustettu nykyaikaisilla teknisillä ja toiminnallisilla turvajärjestelyillä, joiden suunnittelussa pelastuslaitos on ollut mukana alusta lähtien. Tunnelin rakentamisaikana aiheutui merkittäviä liikennejärjestelyjä kaupungin katuverkolla ja ajoittaisia ruuhkia, joita on jatkunut ajoittain edelleen tunnelin ja Vaitinaron risteyksen välillä tapahtuvien liikennehäiriöiden seurauksena. Tunnelissa on tapahtunut selvästi vähemmän liikenneonnettomuuksia kuin aiemmin maan päällä olleella vastaavalla tieosuudella.

Maanalainen rakentaminen on lisääntynyt ja erityisesti Tampereen keskustan alueella on rakentunut esimerkiksi suuria yhtenäisiä parkkitiloja. Myös korkearakentaminen on lisääntynyt keskustassa ja uusia kohteita on suunnitelmassa tai rakenteilla useita. Rakentamisen suunnitteluun osallistuminen, rakentamisen aikaiset turvajärjestelyt ja pelastustoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen valmiissa rakennuksissa ovat riskien hallinnan kannalta keskeisiä.

Edellä mainittujen asioiden osalta palvelutasokauden aikana pitää selvittää erikoiskaluston tarpeita ja mahdollisuuksia pelastustoiminnan kehittämisessä. Esimerkkeinä sähkömönkijät pitkissä siirtymissä maanalaisissa tiloissa, tukeminen mahdollisen sortuman takia, läpäisykyky elementtirakenteissa sekä tekniikkaan ja toimintamalleihin liittyvä henkilöstön osaaminen ja koulutustarpeet.

Tapahtumien ja suurten yleisötilaisuuksien määrä ja niiden kävijämäärä on kasvanut merkittävästi ja se edellyttää etukäteisvalmisteluja ja tiivistä yhteistyötä tapahtumien järjestäjien ja viranomaisten välillä. Tapahtumiin liittyvien hälytystehtävien määrä on kasvanut erityisesti ensihoidon tehtävien osalta. Tapahtumien järjestämiseen liittyy myös uusia uhkakuvia, jotka turvajärjestelyissä pitää huomioida.

Turvallisuusviestinnän kannalta väestön monikulttuurisuus aiheuttaa haasteita ja esimerkiksi turvallisuuskoulutuksessa on otettava huomioon entistä tarkemmin koulutettavien tietotaso sekä myös suomen kielen taito. Toimintaympäristön nopea tekninen muutos ja markkinoille tulevat uudet laitteet ja niiden käyttöturvallisuus on otettava huomioon turvallisuusviestinnässä, jotta neuvot ja ohjeet ovat ajan tasalla.

Yhteiskunnan muuttunut viestintäympäristö asettaa haasteita viestinnälle. Erityisesti onnettomuusviestinnältä vaaditaan nopeaa reagointia, ja haasteena on disinformaation torjuminen. Myös viranomaisen uskottavuuden horjuttamiseen (trollaus, maalittaminen) on varauduttava.

Suuressa osassa onnettomuuksista ja tehtävissä, joihin pelastuslaitos osallistuu, on ihmisten toiminnalla vaikutusta tapahtumien kulkuun ja lopputulokseen. Ihmisten käyttäytymismallien ja arvojen muutokset heijastuvat myös pelastustoiminnan tehtäviin. Viime vuosina on voitu havaita riskikäyttäytymisen lisääntymistä sekä välinpitämättömyyttä omaa turvallisuusympäristöä kohtaan. Viranomaisiin kohdistuu myös väkivallan uhkaa tehtävien yhteydessä.

4. Johtopäätökset

Pirkanmaan pelastustoimen nykyisen palvelutasopäätöksen ja sen kehittämisehdotusten, tavoitteiden ja toiminnan tulosten sekä suoritteiden arvioinnin perusteella palvelutasopäätös on toteutunut hyvin ja toimintaa on eri vastuualueilla kehitetty huomioiden toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset. Arvioinnissa on löydetty myös kehittämiskohteita, joihin täytyy edelleen kiinnittää huomiota palvelujen parantamiseksi ja toiminnan kohdentamiseksi.

Toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti ja myös uusia riskejä ja uhkakuvia tulee esille. Muutosten seurantaan ja niiden vaikutusten jatkuvaan arviointiin ja ennakoimiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota ja kehittää organisaation toimintaa joustavaksi, nopeasti reagoivaksi ja epävarmuutta sietäväksi. Keskeisinä näkökulmina kehittämisessä ovat yhteistoiminta muiden toimijoiden kanssa, oman toiminnan arviointi ja tiedon hyödyntäminen johtamisessa ja toiminnan ohjauksessa.

Palvelutasokaudella tapahtuneet muutokset riskialueissa sekä yhdyskuntarakenteen tiivistyminen painottuvat Tampereen kaupunkiseutuun. Vilkas ja laaja rakennustoiminta, liikenneväylien muutokset ja liikennevirtojen kasvu aiheuttavat haasteita pelastustoiminnan toimintavalmiudelle. Suurten yleisötapahtumien aikana tehtävämäärä kasvaa ja pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintavalmiutta on riskiarvioiden perusteella hajautettu ja lisätty tilapäisesti.

Keskustan rakentamisen aikaiset liikenneväylien muutokset ja joukkoliikenteen reitit edellyttävät tilapäisiä ratkaisuja toimintavalmiuden turvaamiseksi. Tilapäiset ratkaisut ovat esimerkiksi satelliittiyksiköiden käyttö painopisteaikoina.

Toimintaympäristöanalyysin ja riskiarvioinnin perusteella hankkeet ovat käynnissä läntisen Tampereen ja Tampereen eteläisen alueen pelastustoiminnan toimintavalmiuden turvaamiseen. Palvelutasopäätöksen toimintavalmiustavoitteissa on ensimmäisessä riskiluokassa selkeitä puutteita Tampereen keskustan eteläpuolella ja läntisellä Tampereella sekä Itäisellä alueella.

Pelastustoimen palveluita ja palveluverkkoa kehitettäessä suunnittelussa tulee huomioida yhdyskuntarakenteen kasvusuunnat ja liikenneverkkojen rakentaminen osana toimintaympäristön ja riskien arviointia.

5. Palvelutasopäätös

Pirkanmaan pelastustoimen palvelutasosta päättää Tampereen kaupunginhallitus.

Palvelutasopäätöksestä voidaan poiketa poikkeusoloissa tai muista erityisen painavasta syystä. Poikkeamasta voidaan tehdä päätös myös pelastusjohtajan viranhaltijapäätöksellä.

5.1 Viranomaisohjaus

1. Viranomaisohjauksen tavoitteet
2. Keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
3. Ohjaukseen käytettävät voimavarat

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Pelastustoimen ohjauksella tarkoitetaan toimia, joilla pelastuslaitos edistää, tukee ja seuraa pelastuslain ja kemikaaliturvallisuuslain velvoitteiden toteutumista. Ohjausvelvoite kattaa ihmisten, yritysten sekä muiden yhteisöjen ja oikeushenkilöiden ohjaamisen säädettyjen velvoitteiden täyttämässä.

Ohjaus säädettyjen velvoitteiden noudattamiseen, hyvien käytänteiden omaksumiseen ja hyvään turvallisuuskulttuuriin on keskeinen ja kiinteä osa pelastuslaitoksen valvonnan, varautumisen, turvallisuusviestinnän sekä pelastustoiminnan tehtäviä. Kuntalaisten yleistä ohjausta varten pelastuslaitoksella on arkisin (aamupäivät) päivystävän palotarkastajan palveleva puhelin. Ohjausta annetaan lisäksi tarpeen mukaan puhelin, sähköposti, sosiaalisen median ja palautejärjestelmien kautta tulevien yhteydenottojen pohjalta sekä yleisötilaisuuksissa. Tilannekeskuksessa pelastusviranomaisen on tavoitettavissa tarvittaessa ympärivuorokautisesti. Opastavaa turvallisuustietoa on lisäksi saatavilla pelastuslaitoksen verkkosivuilla.

Pelastustoimelle kuuluva ohjaus sisältyy osaltaan jokaisen viranhaltijan toimenkuvaan työtehtävien edellyttämässä laajuudessa, eikä tähän käytettäviä voimavaroja ole tarkoituksenmukaista arvioida erikseen vaan ne huomioidaan osana muita tehtäviä.

5.2 Turvallisuusviestintä

1. Turvallisuusviestinnän tavoitteet
2. Turvallisuusviestintäsuunnitelman laatiminen ja toteutumisen arvioinnista

3. Turvallisuusviestintään käytettävät voimavarat

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen, oikeiden toimintatapojen opettaminen sekä hyvän turvallisuuskulttuurin edistäminen. Neuvomalla, opastamalla ja kannustamalla voidaan muuttaa asenteita ja sitä kautta saada pysyviä muutoksia toimintoihin. Tavoitteena on saada jokainen ottamaan vastuu omasta turvallisuudestaan sekä huolehtimaan läheisten ja lähiympäristönsä turvallisuudesta.

Turvallisuuskoulutuksen kautta tavoitetaan vuosittain eri kohderyhmiä. Lapset ja nuoret saavat Tulikettu-turvallisuusopetusta neljä kertaa koulupolkunsa aikana. Maahanmuuttajat saavat turvallisuusopetusta joko vastaanottokeskuksessa tai osana suomen kielen opintoja. Muiden erityisryhmien osalta turvallisuuskoulutusta annetaan pyydettyä sekä tarvittaessa kohdennetusti.

Turvallisuusviestinnässä hyödynnetään nykyaikaisia keinoja ja sovelluksia, mutta jalkaudutaan myös kohtaamaan ihmisiä kasvokkain.

Turvallisuusviestintäsuunnitelmaa päivitetään vuosittain huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset toiminnan arvioinnista saatavat tiedot. Turvallisuusviestinnän toteuma raportoidaan kuukausittain pelastuslaitoksen johtoryhmälle ja kolmannesvuosittain kaupunginhallitukselle.

Turvallisuusviestintään on osoitettu seitsemän henkilötyövuotta, jakautuen neljä henkilötyövuotta viestintäyksikössä ja kaksi ja puoli henkilötyövuotta osaamiskeskuksessa. Lisäksi toimintaan osallistuu omiin tehtäviinsä liittyen myös muiden toimintayksiköiden henkilöstöä.

5.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

1. Viranomaisyhteistyön järjestelyt ja tavoitteet
2. Viranomaisyhteistyöhön käytettävät voimavarat

Pelastuslain 42 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Keskeisiä yhteistyöviranomaisia ovat sosiaali- ja terveysturvallisuusviranomaiset, kaavoitus- ja rakennusvalvontaviranomaiset, ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaiset, Sisä-Suomen poliisilaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES, Porin hätäkeskus, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pirkanmaan ja Kainuun ELY-keskukset sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Muita keskeisiä yhteistyötahoja ovat mm. paloilmoin ja sammutuslaitteistojen tarkastuslaitokset,

pelastus- ja kiinteistöalan järjestöt ja yhdistykset sekä kolmannen sektorin toimijat sosiaali- ja terveydenhoidon alalla.

Yhteistyön tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen sekä niistä aiheutuvien henkilö- ja omaisuusvahinkojen pienentäminen. Valvontatoimintaan liittyvä viranomaisyhteistyö kuvataan tarkemmin valvontasuunnitelmassa.

Valvontatoimintaan liittyvään viranomaisyhteistyöhön ja asiantuntijatehtäviin arvioidaan kuluvan noin 5 htv. Pelastuslaitos varaa lisäksi 3 htv iäkkäiden ja muiden erityisryhmien asumisen turvallisuuden kehittämiseen ja siihen liittyvään yhteistyöhön sekä pelastuslain 42.2 §:ssä tarkoitettujen paloriski-ilmoitusten käsittelyyn ja muihin niistä aiheutuviin toimenpiteisiin. Edellä mainittu henkilöstö osallistuu resurssien puitteissa myös muuhun valvontatyöhön.

Paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön osallistutaan kuntien kanssa sovittavalla tavalla.

5.4 Palontutkinta

1. Palontutkinnan keskeiset järjestelyt ja voimavarat

Pelastuslain 41 §:n mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkinta. Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissy ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus.

Pelastuslain 43 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Palontutkinnassa on käytössä kolme eri tasoa:

Taso 1) palontutkinnan perustaso, joka suoritetaan jokaisesta tulipalosta. Tutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissy ja sen leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot, vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät, kuten asukkaiden ja henkilökunnan toiminta palotilanteessa sekä pelastustoiminta. Tutkinnan suorittaa pelastustoiminnan johtaja tai tehtävään nimetty päällystöviranhaltija.

Taso 2) palontutkinnan laajempi taso, joka suoritetaan vähintään tutkintakriteerit täyttävistä tulipaloista (palokuolema, vakava loukkaantuminen tai vähintään 200 000€ omaisuusvahinko). Tason 2 tutkinnassa selvitetään tulipalon syy ja perehdytään tarkemmin onnettomuuden laajuuteen vaikuttaneisiin tekijöihin. Tutkinnan suorittaa tehtävään nimetty päällystöviranhaltija.

Taso 3) palontutkinnan laajin taso, joka suoritetaan tarpeen vaatiessa erityisen merkittävistä tapauksista tai osana muuta tutkintaa. Päätöksen tutkinnan aloittamisesta voi tehdä Onnettomuustutkintakeskus, sisäasiainministeriö tai pelastuslaitos. Tason 3 palontutkintaa varten kootaan tutkintaryhmä, johon voi kuulua osallistujia pelastuslaitoksen ulkopuolelta. Tutkintaryhmä työskentelee erikseen nimetyn puheenjohtajan johdolla ja tutkinnan suuntaaminen ja laajuus määrittyy tutkittavan tapauksen ja tutkintatietojen tuottaman lisäarvon perusteella.

Palontutkintaa sekä onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän kehittymisen seurantaan tehdään pelastuslaitoksella muiden työtehtävien ohessa. Toiminta ja sen kehittäminen on organisoitu ja resursoitu uudelleen syksyllä 2021. Toimintaan osoitettua henkilöresurssia lisätään mahdollisuuksien mukaan tarvittaessa aiemmasta 0,5 htv:sta sisäisillä työjärjestelyillä.

5.5 Valvontatehtävät

1. Valvonnan perusteet ja tavoitteet
2. Valvontatehtävään käytettävät voimavarat

Pelastuslain 78 §:n mukaan pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvontasuunnitelmassa määritellään säännöllisen ja epäsäännöllisen valvonnan keinot, määrävälit (säännöllinen valvonta), viranomaisyhteistyö sekä valvonnan seuranta, ja siinä huomioidaan myös laissa—vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (2005/2009) (kemikaaliturvallisuuslaki) pelastusviranomaiselle osoitetut valvontatehtävät.

Palotarkastettavat kohteet ja muut valvontatoimenpiteet määritellään valvontasuunnitelmassa pelastuslain mukaisesti paikallisten olosuhteiden ja alueella esiintyvien riskien perusteella. Riskienarvioinnissa käytetään tarkoituksenmukaisimpia pelastuslaitoksen käytössä olevia riskienarviointimenetelmiä. Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten osalta riskienarvioinnin lähtökohtana on ensisijaisesti henkilövahinkoriski. Yritys- ja laitospaikkojen osalta riskienarvioinnin

lähtökohtana pidetään omaisuusvahinkoriskiä, mutta käyttötavan perusteella huomioidaan tarvittaessa myös henkilövahinkoriskit sekä ympäristö- ja kulttuuriarvojen riskit.

Valvonnan ensisijainen tarkoitus on ohjata, neuvoa ja opastaa palo- ja henkilöturvallisuuden sekä kemikaaliturvallisuuden ylläpidossa ja kehittämisessä sekä tarvittavilta osin valvoa pelastusviranomaisen valvottavaksi määrättyjen säännösten noudattamista ja näillä keinoin osaltaan pienentää onnettomuuden todennäköisyyttä ja vähentää mahdollisesta onnettomuudesta aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja materiaali- ja taloudellisia vahinkoja. Valvontatoiminnassa tehdään yhteistyötä kuntien ja valtionhallinnon viranomaisten ja muiden tahojen kanssa valvontasuunnitelmassa tarkemmin esitettävällä tavalla.

Valvonnan tavoitteiden toteuttamiseksi määräaikaisten palotarkastusten ja muun säännöllisen valvonnan enimmäisvälinä pidetään yleensä enintään 60 kk. Matalan riskitason kohteissa määräväli voi kuitenkin olla enintään 120 kk. Epäsäännöllinen valvonta ja kemikaaliturvallisuuslain mukainen valvonta suoritetaan valvonnan vaikuttavuuden kannalta tarkoituksenmukaisesti valvontakohteen tarpeet huomioiden.

Valvontatoiminnan suorittamiseksi Pirkanmaan pelastuslaitoksella pidetään yllä tarkoituksenmukaista organisaatiota siten, että valvontatoiminta pystytään suorittamaan pelastuslain vaatimusten mukaisesti laadukkaasti, säännöllisesti ja tehokkaasti. Toimintaan varataan vuosittain vähintään 25 htv:n suuruinen työpanos.

5.6 Pelastustoiminta

5.6.1 Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin

Palvelutasopäätös on strategiatasoinen asiakirja, joka ohjaa pelastustoiminnan suunnittelua ja varautumista. Toimintavalmiusajat ovat pelastustoiminnan järjestelmän suunnittelua ja toimintaa ohjaavia tavoitteita, joista ei voi johtaa yksittäisen päivystävän henkilön, hälytystehtävän tai yksittäisen pelastusyksikön toimintavalmiusaikaa kohteeseen.

1. Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite prosentteina riskiluokittain

I-riskiluokka	11min	vähintään 55 %:ssa tehtävistä
II-riskiluokka	14min	vähintään 75 %:ssa tehtävistä
III-riskiluokka	22min	vähintään 95 %:ssa tehtävistä
IV-riskiluokka	40min	vähintään 95 %:ssa tehtävistä

2. Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite prosentteina riskiluokittain

I-riskiluokka	6min	vähintään 60 %:ssa tehtävistä
II-riskiluokka	10min	vähintään 80 %:ssa tehtävistä
III-riskiluokka	20min	vähintään 95 %:ssa tehtävistä

3. Keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta

Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite 15:00min

Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite 10:00min

4. Alueilla, joissa pelastustoiminnan valmius perustuu sopimuspalokuntiin tai toimenpidepalkkaiseen henkilöstöön, voi toimintavalmiudessa olla poikkeamia, joissa tavoitteellinen toimintavalmiusaika ei toteudu. Tällaisissa tilanteissa korvaavia yksiköitä hälytetään tilannekeskuksen arvion mukaan laajemmalta alueelta.

5. Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön tavoitteellinen minimivahvuus on 83 henkilöä. Tähän lukuun sisältyy pelastustoiminnan vastuualueelta ensihoitoon osallistuvat henkilöt, muttei ensihoidon henkilöstön perusvahvuutta.

6. Johtamisen rakentuminen pelastustoimen alueella

Pelastustoiminnan johtaminen on suunniteltu Pirkanmaan pelastuslaitoksen johtamisohjeessa.

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, joka

tarvittaessa määrää tilannepaikalle hälytetyn yksikön jäsenistä tilannepaikan johtajan, jos sitä ei ole ennalta määrätty.

Pelkästään sopimuspalokunnan yksiköiden osallistuessa tehtävään toimii pelastustoiminnan johtajana tilannekeskuksen palomestari TIKEP3.

Pelastusjoukkueen johtajana toimii päätoiminen päällystöviranhaltija (P3X).

Komppanialähdön ja sitä laajemman muodostelman johtaminen on myös kuvattu pelastuslaitoksen johtamisohjeessa.

Pelastustoiminnan johtamispaikka perustetaan toiminta-alueelle tai pelastuslaitoksen 24/7 toimivaan tilanne- ja johtokeskukseen. Pelastuskomppaniaa tai sitä suurempia muodostelmia käytettäessä perustetaan tarvittaessa toiminta-alueen johtopaikan lisäksi pelastustoiminnan johtokeskus ja esikunta johtamistoiminnan tukemiseen.

7. Pelastussukellustoiminnan järjestelyt (savu-, kemikaali- ja vesisukellus)

Savusukelluksen toimintavalmiuden suunnittelun perusteena käytetään sitä, että joukkuelähtö pystyy suorittamaan savusukellusta turvallisesti. II-riskiluokassa suunnittelun perusteena käytetään kuitenkin sitä, että savusukellustoiminta voidaan aloittaa turvallisuusohjeiden mukaisesti pelastustoiminnan tavoiteajassa eli pääsääntöisesti viimeistään 14 minuutissa. I-riskiluokassa ensimmäisen pelastusryhmän tulee kyetä aloittamaan savusukellustoiminta pelastustoiminnan tavoiteajassa eli pääsääntöisesti 11 minuutissa turvallisuusohjeiden mukaisesti. Tulipaloihin, joissa edellytetään savusukellusta, hälytetään Pirkanmaalla aina vähintään joukkuelähtö. Savusukellustoiminnassa noudatetaan valtakunnallisen pelastussukellusohjeen 48/2007 lisäksi pelastuslaitoksen omaa pelastussukellusohjetta 12/2021.

Vesipelastuksen tavoitteellinen toimintavalmius järjestetään siten, että koko Pirkanmaan alueella pintapelastus voidaan aloittaa enintään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä. Varsinainen vesisukellusvalmius (1 - 2 tason valmius) pidetään yllä vesipelastustoiminnasta tehtävän uuden riskikartoituksen mukaisesti.

Vaarallisten kemikaalien torjuntavalmiutta ylläpidetään siten, että Nokian paloasemalla on TOKEVA-ohjeen kalustotaso 3:n mukainen kalustollinen ja henkilöstövalmius. Muilla paloasemilla toimintavalmius järjestetään tason 2 tai 1 mukaisesti vaarallisten kemikaalien torjunnasta laaditun suunnitelman, vaarallisten kemikaalien torjuntavalmius Pirkanmaalla (10/2021) mukaisesti.

8. Väestön varoittamisjärjestelyt

Väestön varoittamiseen tarkoitettuja kiinteitä väestöhälyttimiä ylläpidetään I- ja II-riskiluokkien alueella niin, että asukkaat ovat kuuluvuusalueella. Muilla alueilla varoittaminen hoidetaan liikuteltavilla hälyttimillä sekä tiedotusvälineitä apuna käyttäen.

9. Pelastushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön koulutus järjestetään erillisen koulutussuunnitelman mukaisesti siten, että henkilöstöllä on tehtävän edellyttämä riittävä koulutustaso. Koulutusjärjestelmää ja osaamisen hallintaa kehitetään sisäisen koulutuksen kehittämishankkeen tulosten perusteella. Koulutuksen toteutumista seurataan jatkuvasti.

10. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden turvaaminen

Paloasemien sijoitus- ja tilatarvesuunnittelua jatketaan käynnissä olevissa Tampereen eteläisen ja läntisen alueen rakentamishankkeissa. Tämän lisäksi tehdään selvitys- ja kartoitustyötä Tampereen itäisen alueen toimintavalmiuden parantamiseksi. Yksittäisten pelastus- ja ensihoitoyksiköiden sijoittelua riskienarvioinnin perusteella tilapäisesti optimaalisiin paikkoihin jatketaan yhteistyössä sairaanhoitopiirin ensihoitokeskuksen kanssa.

5.6.2 Varautuminen häiriötilanteisiin

Pelastuslaitoksen tulee määritellä ja päättää vaativien tilanteiden pelastustoiminnan ja häiriötilanteiden varalta varautumisen perusteista ja tavoitteista, tehtävien hoitamiseksi tarvittavista suunnitelmista, niiden päivittämisen aikavälistä ja toteutumisen arvioinnista sekä varautumiseen käytettävistä voimavaroista.

1. Varautumisen perusteet ja tavoitteet

Pelastuslaitos varautuu normaaliolojen häiriötilanteisiin tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 mukaisesti. Pelastustoimen palvelutasolla vastataan paikallisiin tarpeisiin ja onnettomuusuhkiin onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti myös häiriötilanteissa.

Pelastuslaitoksen omien voimavarojen lisäksi suunnitellaan yhteistoiminta myös toisten pelastuslaitosten ja muiden viranomaisten kanssa erityisesti laajamittaisten häiriötilanteiden hoitamiseksi ja toimintaan poikkeusoloissa.

Pelastuslain 28 §:n mukaisesti asetetaan olosuhteiden vaatiessa tehtävät tärkeysjärjestykseen etukäteissuunnittelulla yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa.

Pelastuslaitos kokoaa suuronnettomuusvalmiutena kaksi keskeytymättömään toimintaan kykenevää pelastuskomppaniaa ja perustaa toiminta-alueen- ja pelastustoiminnan johtokeskuksen kahden tunnin kuluessa ensimmäisen yksikön hälytyksestä.

2. Yllä mainittujen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat suunnitelmat, niiden päivittämisen aikaväli ja toteutumisen arviointi.

Häiriötilanteisiin varautumista ohjataan Pirkanmaan pelastuslaitoksen johtamisohjeella, pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmalla, Hätäkeskuksen hälytysohjeella ja vastemäärittelyllä, pelastuslaitosten välisillä yhteistoimintasopimuksilla, hätäkeskuksen kanssa sovitulla ruuhkatilannemallilla, pelastustoimintaan osallistuvien toimijoiden kanssa tehdyillä yhteistoimintasopimuksilla sekä tilannekeskuksessa ylläpidettävillä pelastustoimintaan osallistuvien resurssi- ja yhteystiedoilla.

Suunnitelmiin ja sopimuksiin määritellään vastuutahot, jotka huolehtivat sopimusten ja suunnitelmien vuosittaisista tarkistuksista ja päivityksistä tarpeen mukaan. Suunnitelmien ja sopimusten toteutumista arvioidaan palautteilla, harjoituksilla, arvioinneilla sekä säännöllisillä yhteistyöneuvotteluilla.

3. Varautumiseen käytettävistä voimavaroista

Varautumiseen on valmiussuunnitteluüksikössä osoitettu 3 henkilötyövuotta ja pelastustoiminnan suunnitteluun osallistuu tämän lisäksi johto- ja tilannekeskuksen sekä pelastustoiminnan johtamisen yksikön henkilöstöä.

5.6.3 Poikkeusolot

Pelastuslaitoksen tulee määritellä ja kyetä huolehtimaan poikkeusoloissa oman toiminnan jatkuvuudesta, valmiuslaissa säädetystä pelastustoiminnan varautumisesta sekä pelastustoimen alueen pelastustoimintaan käytettävissä olevien voimavarojen määrittelystä sekä niiden suorituskyvystä.

Tämän lisäksi pelastuslaitoksen tulee varautua pelastustoimen valmiuslain 3 §:n kohdan 1 mukaisen aseelliseen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavaan hyökkäykseen ja sen välittömään jälkitilaan tai kohdan 2 mukaiseen huomattavaan aseelliseen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavaan hyökkäyksen uhkaan.

Pelastuslaitoksen tulee päättää tehtävien hoitamiseksi tarvittavista suunnitelmista, niiden päivittämisen aikavälistä ja toteutumisen arvioinnista sekä tehtäviä varten tarvittavista voimavaroista

Pirkanmaan pelastustoimen palvelutasosta päättää Tampereen kaupunginhallitus.

Palvelutasopäätöksestä voidaan poiketa poikkeusoloissa tai muista erityisen painavasta syystä. Poikkeamasta voidaan tehdä päätös myös pelastusjohtajan viranhaltijapäätöksellä.

1. Poikkeusolojen tehtävien hoitamiseksi säädetty (esim. Pell 64§) ja tarvittavat suunnitelmat, niiden päivittämisen aikaväli ja toteutumisen arviointi

Poikkeusoloihin varautumista ohjataan alueellisten uhka-arvioiden perusteella pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmalla, Pirkanmaan pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisohjeella, yhteistoimintasopimuksilla ja toimijoiden resurssi- ja yhteystiedoilla. Valmiussuunnitelmaan, sen tukiasiakirjoihin ja liitteisiin sisältyy väestön varoittamisen ja -suojaamisen järjestelyt, väestönsiirron järjestelyt, evakuoinnit, johtamisjärjestelmän täydentyminen poikkeusoloissa, pelastustoimen vastuulla olevien vss-muodostelmien mitoitus ja perustaminen, vss-henkilöstön varaaminen, koulutukset ja harjoitukset, kaluston ja rakennusten varaukset sekä omatoimisen varautumisen järjestelyjen tukeminen. Suunnitelmien ja sopimusten toteutumista arvioidaan palautteilla, harjoituksilla, arvioinneilla sekä säännöllisillä yhteistyöneuvotteluilla.

2. Tehtävän hoitamiseksi tarvittavat voimavarat

Poikkeusoloihin varautumiseen sekä muuhun varautumiseen valmiussuunnitteluüksikössä osoitettu kolme henkilötyövuotta ja valmiussuunnitteluun osallistuu tämän lisäksi pelastuslaitoksen muiden toimintayksiköiden henkilöstöä asiantuntijoina.

Pelastuslaitos varautuu kokoamaan vähintään kolme keskeytyksettömään toimintaan kykenevää pelastuskomppaniaa ValML 3 § 3, 4 ja 5 kohtien mukaisten poikkeusolojen toimintaan. ValML 3 § 1 ja 2 kohdan mukaisissa poikkeusoloissa pelastuslaitos perustaa suunnitellut väestönsuojelumuodostelmat.

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien henkilöstön poikkeusolojen varaukset ja poikkeusolojen tila-, ajoneuvo- ja materiaalivaraukset tehdään kahden vuoden välein. Yksittäisiä varauksia tehdään tarvittaessa.

Väestön tai sen osan siirtämiseen tarvittavat vastuu- ja tukiorganisaatiot on nimetty ja evakuoitijärjestelyt on suunniteltu mukaan lukien yhteistoimintaan liittyvien ohjeiden laadinta.

Kuntien valmiustoiminnan käynnistämistä varten on laadittu uhkamalleihin liittyvät toimenpidekortit ja nimetty tarvittavat yhteistyöviranomaiset ja -tahot.

Kuntien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamista varten on luotu valmiussuunnitelmat ja johtamisjärjestelmät.

Pelastuslaitokselle on hankittu siirrettävät polttoaineen jakelusäiliöt.

5.6.4 Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat

Pelastuslain mukaiset suunnitteluvelvoitteet pelastuslaitokselle:

- Pelastuslain 30 §:n mukainen sammutusvesisuunnitelma
- Pelastuslain 33 §:n mukainen hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä
- Pelastuslain 47 §:n mukaiset yhteistoimintasuunnitelmat viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten tehtävien hoitamisesta pelastustoiminnassa ja osallistumisesta pelastustoimintaan
- Pelastuslain 48 §:n mukaiset ulkoiset pelastussuunnitelmat
- Pelastuslain 64 § mukaiset väestönsuojeluun varautumisen suunnitelmat
- Pelastuslain 65§:n mukainen yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa
- Pelastuslain 79 §:n mukainen valvontasuunnitelma
- Sisäministeriön asetus 1363/2018 pelastustoimen suunnitelmista

1. Yllä mainittujen suunnitelmien päivittämisen aikaväli ja toteutumisen arviointi

Suunnitelmiin ja sopimuksiin määritellään vastuutahot, jotka huolehtivat sopimusten ja suunnitelmien vuosittaisista tarkistuksista ja päivityksistä tarpeen mukaan. Suunnitelmien ja sopimusten toteutumista arvioidaan palautteilla, harjoituksilla, arvioinneilla sekä säännöllisillä yhteistyöneuvotteluilla. Pelastustoiminnan suunnitelmat päivitetään uuden kansallisen pelastustoimen suunnittelurakenteen mukaiseksi.

2. Pelastustoimen suunnittelussa käytetään pelastuslaitoksen eri toimintayksiköiden henkilöstön työpanosta.

5.6.5 Öljyntorjunta

1. Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivittämisen aikaväli ja toteutumisen arviointi

Pelastuslaitoksen Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman tarkistetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

2. Tehtävät hoitamiseksi tarvittavat voimavarat

Öljyvahingon torjuntaan on nimetty vastuhenkilö, joka huolehtii toiminnan suunnittelusta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta. Torjuntatoiminnassa käytetään pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien voimavaroja ja tarvittaessa koneapua ja konsultointia yrityksistä.

5.7 Ensihoitopalvelut

1. Pelastuslaitoksen osallistuminen ensihoitopalvelun järjestämiseen

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa ensihoidosta ja ensivastetoiminnasta tehtyjen yhteistoimintasopimusten mukaisesti noudattaen sairaanhoitopiirin voimassa olevaa ensihoidon palvelutasopäätöstä

5.8 Kansainvälinen toiminta

1. Päätetään kansainväliseen toimintaan osallistumisesta
2. Päätetään kansainväliseen toimintaan käytettävistä voimavaroista

Pelastushenkilöstön kansainväliseen rosteriin kuuluu ja sen toimintaan osallistuu pelastuslaitoksen henkilöstöä. Kansainväliseen toimintaan osallistuu pelastuslaitoksen henkilöstöä myös pelastusalan järjestöissä kuten esim. CTIF ja FEU. Kansainvälisten sopimusten perusteella ei ole tehty paikallisia sopimuksia. Kansainvälisen pelastustoiminnan isäntämaan tukitoimien ohje on päivitetty kansallisesti ja sen pohjalta tehdään käynnissä olevan alueellisen tilanne- ja johtokeskushankkeen osana toimintakortteja avun antamiseen ja vastaanottamiseen.

5.9 Kuntien valmiussuunnittelun tukeminen

1. Kuntien valmiussuunnittelun tukemiseen käytettävät voimavarat vuosittain

Kuntien valmiussuunnittelun tukemiseen osoitetaan vuosittain vähintään yksi henkilötyövuosi. Kuntien valmiussuunnittelun tukemiseen kuuluu kuntien oman suunnittelun tukemisen lisäksi pelastuslaitoksen tilanne- ja johtokeskuksen toiminnot kuntiin. Tällaisia ovat muun muassa häiriötilanteissa kuntien johdon informointi ja tarvittaessa hälyttäminen.

---

6. Palvelutason kehittämissuunnitelma 2022 - 2023

6.1 Onnettomuuksien ehkäisy

Valvonnan vaikuttavuutta ja kansalaisten oikeusturvaa parannetaan mm. ottamalla käyttöön pelastuslaitosten verkostossa valmistellut ja edelleen kehitettävät pelastuslaitosten yhteiset valvonnan prosessit sekä kiinnittämällä edelleen erityistä huomiota valvonnan riskiperusteiseen kohdentamiseen ja jälkivalvontaan. Toiminnan tehostamiseksi varaudutaan ottamaan käyttöön uusi kansallinen valvontasovellus (onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmä).

Paloturvallisuuden itsearviointiin perustuvan valvonnan vaikuttavuus ja tehokkuus verrattuna perinteiseen valvontaan arvioidaan. Valvonnan toimintamalleja kehitetään arvioinnin johtopäätösten ja kansallisten suuntaviivojen mukaisesti.

Valvonnan resursointi tarkistetaan riittävän suorituskyvyn takaamiseksi. Pirkanmaan väestö- ja rakennuskannan lisääntyessä on arvioitava valvontatoiminnan laadun ja vaikuttavuuden säilyttämiseksi ja edelleen parantamiseksi käytössä olevia toimintamalleja sekä lisättävä tarvittaessa toimintaan varattavaa resurssia nykyisestä.

Pelastuslaitos pitää yllä ja luo tarvittavilta osin uudet yhteistyökanavat yhteistyöviranomaisiin hyvinvointialueuudistukseen liittyen. Erityisesti kiinnitetään edelleen huomiota yhteistyöhön sosiaali- ja terveysviranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa erityisesti iäkkäiden tai toimintakyvyltään muutoin alentuneiden asumisen paloturvallisuuden parantamiseksi. Pelastuslaitos pyrkii toimimaan asiassa aktiivisesti myös kansallisella tasolla.

SM:n toimintaohjelman Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa arki 2025 kehittämistoimenpiteiden mukaisesti selvitetään mahdollisuuksia yhteistyön tiivistämiseen alueen tutkimus- ja oppilaitosten kanssa.

Turvallisuusviestinnässä otetaan käyttöön uusia tekniikan mahdollistamia keinoja ja sovelluksia turvallisuusneuvonnassa ja -koulutuksessa. Esimerkiksi pakohuonepelejä ja virtuaalitodellisuutta voidaan hyödyntää turvallisuusviestinnässä. Lisäksi kehitetään turvallisuuskoulutustarjotinta, joka on työväline turvallisuuskoulutusten hallinointiin, suunnitteluun ja järjestämiseen. Turvallisuuskoulutustarjotin julkaistaan pelastuslaitoksen nettisivuilla vuonna 2022.

Osaamisen hallintaa rakennetaan kansallisesti rakennettavien suorituskykyvaatimusten pohjalta. Lisäksi valmistellaan osaamisen hallintajärjestelmän hankintaa ja käyttöönottoa.

6.2 Pelastustoiminta

6.2.1 Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin

Saatetaan loppuun paikallinen pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän kehittämishanke.

Määritellään päällystön ja paloiesimiesten osaamisvaatimukset, kartoitetaan osaaminen ja suunnitellaan jatkotoimenpiteitä osaamisen kehittämiseksi ja ylläpidolle. Ylläpidetään ja kehitetään Kangasalan paloaseman osaamiskeskusta ja jatketaan laajempaa henkilöstön osaamisen hallinnan ja laadun kehittämistä.

Tarkastellaan alueellista paloasemaverkkoa ja tehdään yhteistyötä kuntien kanssa uusien paloasemahankkeiden osalta muun muassa Urjalassa, Virroilla 2026, Mänttä-Vilppulassa 2027 ja Keikyässä 2027. Paloasemien peruskorjauksen osalta muun muassa Sastamalassa 2025. Suunnittelu aloitetaan paloaseman rakentamiseksi Tampereen Itäisellä alueelle toimintaympäristön analyysin perusteella ja huomioidaan Niemenrannan alueen paloasemavaraus kaavoituksessa tiivistyvän kaupunkirakenteen, muuttuvien liikenneolosuhteiden ja pelastustoiminnan toimintavalmiuden turvaamiseksi.

Kehitetään laadukkaampi logistiikkajärjestelmä tavaroiden siirtämisen ja alueellisen kalustonhuollon toimivuuden takaamiseksi.

6.2.2 Varautuminen häiriötilanteisiin

Pelastuslaitoksen energian, tarvikkeiden ja materiaalien alueellista huoltovarmuutta sekä logistiikkajärjestelmän toimintaa häiriötilanteissa kehitetään.

6.2.3 Poikkeusolot

Pelastuslaitoksen poikkeusolojen pelastusmuodostelmien (väestönsuojelumuodostelmien) rakennetta suunnitellaan ja uudistetaan osana väestönsuojelun kokonaisuuden kehittämistä, vastaamaan pelastuslaitoksen nykytilannetta sekä puolustusvoimien tuottamaa alueellista uhka-arviota.

Väestönsuojelun johtamista ja resurssisuunnittelua uudistetaan osana väestönsuojelun kokonaisuuden kehittämistä.

Toimintaohje pelastustoiminnan poikkeusolojen toimivaltuuksien käytöstä sekä muista normaaliolojen toiminnasta poikkeavista toimintamalleista ja voimavaroista on tuotettu valtakunnallisessa työryhmässä.

6.2.4 Öljyntorjunta

Öljyntorjuntakaluston hankintatarpeista tehdään pidemmän aikavälin suunnitelma, joka liitetään osaksi pelastuslaitoksen yleiseen hankintaohjelmaan.

6.2.5 Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat

Yhteistoimintasuunnitelmia muiden viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten osallistumisesta pelastustoimintaan sekä pelastuslaitoksen antamasta virka-avusta päivitetään tarpeen mukaan.

Vesipelastuksen riskikartoitus päivitetään ja sen perusteella laaditaan uusi suunnitelma vesipelastuksesta Pirkanmaalla.

Palvelutasopäätöskauden aikana kehitetään erityisesti osaamista vaarallisten aineiden mittaustoiminnassa (CBRNE-hanke) yhteistyössä Satakunnan pelastuslaitoksen kanssa ja luodaan riskikartoitus sekä soveltuvin osin toimintaohjeistusta vaarallisten aineiden tehtäviin.

6.3 Ensihoito

Ensihoitotoimintaa kehitetään Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja Pirkanmaan pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Ensivastetoimintaa kehitetään pelastuslaitoksen ja sairaanhoitopiirin ensivastetoiminnan toteuttamisesta solmiman sopimuksen mukaisesti. Sopimus sisältää Pirkanmaan pelastuslaitoksen toteuttaman ensivastetoiminnan sekä toimintaperiaatteet järjestettäessä ensivastetoimintaa pelastuslaitoksen sopimuspalkokuntien pelastusyksiköillä.

6.4 Kunnan valmiustoiminnan tukeminen

Pelastuslaitos kehittää edelleen toimintamalleja kuntien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toiminnan tukemiseksi. Pelastuslaitos sopii Pirkanmaan pelastustoimen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti muusta tarvittavasta yhteistoiminnasta kuntien kanssa. Keskeisenä elementtinä pelastustoimen tilannekuvan kehittämisessä ja kuntien toiminnan tukemisessa on pelastuslaitoksen tilanne- ja johtokeskus, jonka toimintaa ja roolia vahvistetaan.